

DOI: <https://doi.org/10.4312/keria.20.2.123-202>

Publij Ovidij Nazon: *Metamorfoze* 7–9

Prevedel Joža Lovrenčič

Sedma knjiga

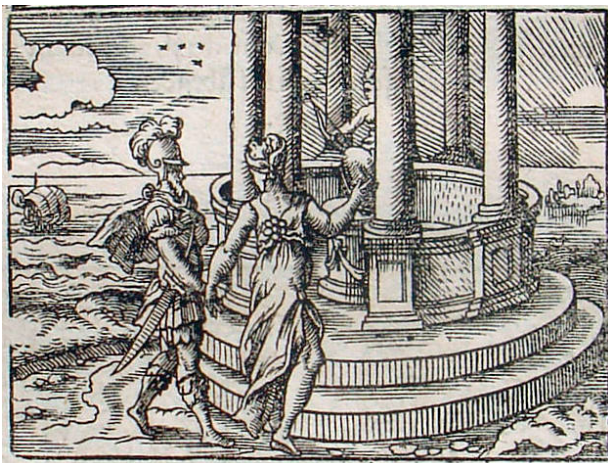
Jazon in Medeja

Minijci zdaj na ladji pagaški so rezali morje:
videli vmes so Fineja, kako oslepljen je preživeljal
bridko starost, in tedaj Akvilonova mlada sinova
ptice deviške nesrečnemu starcu od ust sta pregnala.
Končno pod Jazonom slavnim, po vsem, kar vmes so prestali,
slednjič dosegli so glenasti Fasid, deroče valove.
Ko so pred kralja prišli, so zahtevali Friksovo runo,
kralj pa je prej zahteval od njih neznanske pogoje.
Hčerki Ajetovi vmes se srce v ljubezni je vnelo;
dolgo se z njim je borila. Ko ni premagati mogla
z umom strasti, si je rekla: »Medeja, zaman se upiraš! 10
Najbrž kak bog mi nagaja? Res čudno, nemara pa to je,
čemur se pravi ljubezen – nemara pa njej je podobno.
Kajti zakaj se mi zdijo pogoji očeta pretrdi?
To tudi so. A zakaj se bojim, da bi on, ki je pravkar
bil pred menoj, se pogubil? Kaj vzrok je za takšno bojazen?
Plamen pogasi, nesrečnica, v prsih deviških, če moreš.
O, da bi mogla; potem me ne bi zapuščalo zdravje!
Nova zdaj vleče me sila, ljubezen svetuje mi eno,
pamet pa drugo! Kaj boljše je, vidim, celo odobravam, 20
grem pa za slabšim. Zakaj si za gosta se vnela, kraljična,
kaj ti bo svatba, obhajana v novi deželi med tujci?
Tudi ta zemlja lahko ti da, kar lahko boš ljubila.
V božjih rokah je, če on bo živel, če bo padel. Prositi
to, da živel bi, pač smeš, četudi ne ljubiš. Kaj vendar

Jazon je storil? In koga le, razen okrutneža, ne bi
 rod in mladost in hrabrost njegova ganili? In koga,
 tudi brez tega, obraz bi ne ganil? V srce me zadel je.
 Če mu ne bom pomagala, sežgal ga bo bikovski ogenj,
 srečal bo vojsko sovražno, ki prej jo sam posejal bo, 30
 ali pa slednjič bo plen grozovit požrešnega zmaja.
 Da, če bi to dovolila, potem naj priznam, da rodila
 tigra nekoč me je, moje srce je železo in kamen!
 Naj ga kar gledam, kako gre v smrt? Si ne bi s pogledom
 skrunila svojih oči? Zakaj ne naščuvam nanj bikov,
 divjih vojščakov iz zemlje in zmaja, ki noče zaspati?
 Ne, bogovi, ne tega! A ni, da zdaj bi prosila,
 zdaj je čas dejanj. – Naj izdam očetno deželo,
 rešim naj kaj vem kakšnega prišleca s tem, da pomagam,
 on pa nato bo brez mene po meni otet spet odjadral, 40
 z drugo oženil se, mene, Medejo, pa kazni prepustil?
 Če bi to mogel storiti in drugo izbral bi, ne mene,
 pade naj, ta nehvaležnež! A zdi se, da tega ne kaže,
 ta plemenitost, ta mik izraza, vse to mi ne zbuja
 nič strahu pred prevaro, da mojo pomoč bi pozabil.
 Prej mi bo dal obljubo. Primoram ga, naj pri bogovih
 prej mi priseže zvestobo. Le kaj še naprej bi se bala,
 brž se pripravi in nič ne odlašaj, hvaležen bo Jazon,
 slavnostno vzel te bo v zakon in v mestih Pelazgov te bodo 50
 množice mater slavile, ker vsem si prinesla rešitev.
 Torej naj z jadri predam se vetrovom? Bom sestro in brata,
 da, še očeta, bogove in rojstno deželo pustila?
 Oče je res grozovit in moja dežela barbarska,
 brat še otrok je; a sestra mi vendarle hoče le dobro.
 Bog največji je v meni. Ničesar ne bom zapustila
 slavnega, v hoji za slavo rešila bom mlade Ahajce,
 boljše podnebje in slavnjša mesta bom končno spoznala,
 sloves katerih je segel do sem, pa omiko, umetnost;
 Ajsonov sin mi je dražji od vsega, kar najdeš na svetu,
 z njim bom srečna v zakonu živela in draga bogovom, 60
 srečna, presrečna, tako kot da same bi zvezde dosegla.
 Kaj pa gori, ki treskata druga ob drugo na morju,
 kaj sovražnica ladij Haribda, ki morje požira,
 drugič pa bruha, in kaj požrešnica Skila, ki psi jo
 besni obdajajo v morju sicilskem, da laja iz morja?
 Saj bom ob dragem, ob Jazonu, mirna v naročju slonela,
 z njim se čez morje široko popeljem, v njegovem objemu
 nič ne bom trepetala; če bom, za moža se bom bala.

Mož mu že praviš? Z lepoto besede zastrla bi rada
svoje ravnanje, Medeja? A kaj počenjaš, pomisli,
dokler še moreš in dokler je čas, izogni se krivdi!«
Ko je končala, otroška ljubezen, poštenost in čistost
vstale so spet pred očmi ji, premagan je zbežal Kupido.

70

Medea Iasonem amat (7.1–73)

K Persine hčere Hekate oltarju nato je stopila,
v senčnatem gaju je bil, starodaven, med drevjem košatim.
Že se je vsa umirila in strast se je spet umaknila,
ko pa je srečala Jazona, plamen ugasli je vzbuknil.
Lica so znova zardela in ves obraz zažarel je.
Kot se razvname ob vetru, ki s sapo moči posreduje,
iskra, pokrita s pepelom, ker nanjo nekdo ga nasul je,
majhna narašča, če pihaš, spet prejšnje moči bo dobila –
tleča ljubezen, domnevno zamrla, podobno tako je
spet zagorela, ko lepi mladenič se spet je pojavil.
Stvar bi zaljubljenki zlahka odpustil, saj Ajsonov sin je
tistega dne po naključju bil lepši, kot bil je navadno.
Zrla je vanj in, kot da tedaj bi ga videla prvič,
ni premaknila oči z obraza njegovega, v zmedi
mislila, češ, kar gledam, to ni umrljivo obličje.
On je začel govoriti, prijel je za njeno desnico,
tujec, in tiho jo prosil, naj vendarle zdaj mu pomaga,
zakon obljubil. Tedaj mu je v joku takole dejala:
»Vem, kaj zdaj počnem: ne bo me zavedla nevednost,
zgolj ljubezen. Če zdaj ti pomagam, boš rešen, a rešen
glej, da izpolniš obljubo!« Svetinje trolike boginje

80

90

on je klical za pričo, prisegel nato pri božanstvu
 gaja in spet pri vsevidnem očetu bodočega tasta,
 slednjič pri lastnem uspehu in zraven pri tveganju silnem.
 Vse je verjela, mu dala zelišč, ga o vsem poučila,
 potlej pa šel je in vrnil vesel se v svojo samoto.

D drugega dne, ko je zora pregnala že zvezde bleščeče, 100
 zbrala se množica ljudstva na svetem je Marsovem polju,
 tudi po gričih; med vsemi na sredi sedel je mogočno
 kralj v škrlatu in z žezlom vladarskim, vsem slonokoščenim.
 Glej, iz nozdrvi, jekleno obrzdanih, puhala ogenj
 zdaj hitronoga sta bika, da trava ob njem je gorela.
 Kakor prihaja iz polnih peči prasketanje in kakor
 skale, ki kdo jih v apnénici žge in se tam omehčajo,
 vse vzkipe in cvrčijo, ko z bistro obliješ jih vodo,
 bikoma zdaj se je v prsih zaprtih in v grlu ožganem
 ogenj oglašal, a Ajsonov sin jima šel je naproti. 110
 Vanj, ko se bližal je, besna naperila silni sta glavi,
 vanj okovane rogove naperila, parklji razklani
 prašno so zemljo teptali, ko njuno je mukanje v ognju
 Marsovo polje z okolico vso na daleč polnilo.
 Minijci vsi dreveneli so v strahu, a on je šel dalje,
 ne da bi čutil puh ognja, tako pomagali so čari.
 Drzno z desnico viseča podvratka je bikoma gladil,
 potlej ojarmil oba in prisilil, da težki sta vleči
 morala plug in z lemežem trzno ledino orati.
 Kolhijci zdaj so čudili se; Minijci z vzklikanjem svojim 120
 vlili so nov mu pogum ter spodbudo. In Jazon tedaj je
 vzel iz čelade medene modrasje zobe in sejal jih
 v zemljo zorano, ki seme, namočeno v strupu neznanskem,
 brž je zmehčala, vsak zob je zrasel, v telo se spremenil.
 Kakor dobi pri materi svojo človeško obliko
 dete pred rojstvom, ko v njej se del za delom razvija,
 slednjič pa scela donošeno ven na svet šele pride,
 tudi zobje so v obdelani zemlji dobili obliko
 in ko postali ljudje so, iz plodne se grude pognali.
 Nekaj je čudno še bolj – da že vsak imel je orožje.
 Ko so Pelazgi zaznali, kako se pripravljajo kopja 130
 ostro ošiljena vreči hajmonskemu mladcu v obličje,
 strah jim je scela pogled zameglil, duha jim je zbegal.
 Tudi Medeja tedaj se je zbala, čeprav je storila
 vse, da varen bi bil. Ko je videla zdaj, da zaganja
 v mladca se vojska sovražnikov, vsa je v obraz pobledele,

kri ji zastala je, vsa onemogla in mrzla je sedla.
 Da okrepila bi dane zeli, je klicala čare.
 Jazon, ko kamen težak je v sovražnike vrgel, odvrnil
 boj je od sebe in vanj je njih same med sabo zapletel. 140
 Bratje, vojščaki iz zemlje, tedaj v medsebojnem spopadu
 drug za drugim so padli. Ahajci so v čast zmagovalcu
 stiskali roke in vsi ga krepko so hoteli objeti.
 Tudi ti, tujka, tedaj zmagovalca bi rada objela,
 vendar je to sramežljivost branila. In vendar prižela
 k sebi bi ga, pa ga nisi, ker dober te glas je zadržal.
 Kar si smela, bilo je, da vanj si zrla vesela,
 čarom bila si hvaležna, bogovom, ki te so ti dali.

Budnega zmaja z zelmi uspavati, to je ostalo.
 S tremi jeziki, ukrivljenih zob in s svojim grebenom 150
 bil je grozljiv stražar, varoval je zlato na drevesu.
 Najprej po njem poškropila je sok iz trave letajske,
 tri je še rekla besede, ki mirno prinašajo spanje,
 morski vihar umirijo in reko pogubno, ko dere;
 spanec neznanec prišel mu v oči je. Junaški Ajsonec
 vzel je zlato. Na plen ponosen, odvedel je s sabo
 drugi svoj plen, pomočnico, in v vsem zmagoslavju se vrnil
 z ženo v deželo domačo, ko v Jolku pristan je dosegel.

Iason draconem necat (7.149–158)

Ajsonova pomladitev

Matere vse ob vrnitvi sinov so dale darove,
 z njimi enako priletni očetje: na ognju so žgali 160
 kupe kadila – in žrtev z rogovi, obdanimi z zlatom,
 znamenja dobra je dala. Zahvalnega slavja pa Ajson
 ni obiskal, utrujen od let je že blizu bil smrti.
 Ajsonov sin je tedaj spregovoril: »Priznam, da dolgujem
 svojo rešitev le tebi, soproga. Čeprav si mi dala
 vse in so upanje daleč presegle vse tvoje zasluge,
 če je mogoče še to (in kaj ni čarom mogoče),
 mojih odvzemi nekoliko let in dodaj jih očetu!«
 Solz zadržati ni mogel in s prošnjo otroške ljubezni
 ganil jo je, da se spomnila v trdem je srcu Ajeta. 170
 Ni pa hotela priznati teh čustev, zato mu je rekla:
 »Kakšnih se znebljaš, moj mož, ko misliš, da komur že koli
 količkaj časa življenja bi tvojega zmogla dodati?
 Tega Hekata ne da, ti sam pa si tega ne želi!
 Vendar naklonim ti, Jazon, še večje darilo, kot prosiš.
 Z znanjem bom svojim podaljšati skušala tasto življenje,
 vendar ne s tvojimi leti; samo če trolika boginja
 zdaj mi nakloni pomoč in tveganje drzno dovoli.«

Medea Hecaten vocat (7.179–219)

Tri še potrebne bile so noči, da rogova sta krajca
 v krog se združila. Potem ko je polna bila in na zemljo
 gledala spet v neokrnjenem ščipu je luna, Medeja
 šla je iz dvorca, oblečena v haljo spuščeno in bosa, 180

las nespletenih, ki padali zdaj so čez rame. Tako je
 sredi noči negotova brez spremstva šla v nemo tišino,
 vmes so ljudje in zveri in ptiči trdno že zaspali.
 V mejah ni nič šumljalo, negibno je listje molčalo,
 molčal je zrak, ves vlažen, le zvezde so tiho sijale.
 K njim je stegnila in dvignila roke, nato obrnila
 trikrat se, trikrat zajela iz reke je vodo, lase si
 z njo orosila in s trojnimi vzkriki odprla je usta, 190
 potlej na trda je tla pokleknila in to govorila:
 »Noč, najzvestejša čuvarka skrivnosti, ve zvezde, ki zlate
 pridete z luno za dnevno lučjo, in troglava Hekata,
 tebi je znano, kaj hočem, in ti boš lahko pomagala
 meni s čarovnimi reki in leki, ter Zemlja, ki daješ
 močna zelišča čarovnikom, zrak in vetrovi in gore,
 reke in jezera, gozdni bogovi prav vsi in bogovi
 nočni ob njih, pomagajte zdaj! Saj ob vaši pomoči,
 če se mi hoče, v začudenih strugah se k svojim izvirom
 reke povrnejo, morje viharo utišam in mirno 200
 s svojo besedo razburkam, oblake preženem in gonim,
 tudi vetrove spodim in prikličem, še kačam čeljusti
 s svojim čarovnim zagovorom zbijem in žive iz zemlje
 skale izrujem in hraste z gozdovi razgibam in goram
 silnim ukažem se stresti v drgetu, še zemlji ukažem
 v strašnem rjoenju bobneti in mrtvim spet priti iz groba.
 Tebe, o Luna, pri tem uporabljam, čeprav temesajska
 med zmanjšuje tvoj vpliv; ob zagovorih mojih podobno
 dedov se voz stemni in Zoro moj strup ugonablja.
 Vi pogasili ste zublje pri bikih, v ukrivljeni plug ste
 vi uklonili njun vrat, ki trpel ni ne jarma ne dela. 210
 Zmajevce vi v srdit medsebojni spopad ste pognali,
 vi ste čuvarja uspavali budnega, vi ste poslali,
 ko ste stražarja prevarali, v grško deželo zlatnino.
 Zdaj potrebujem sokov – in takšnih, da mogla bi z njimi
 brž prenoviti se starost, vrniti v nekdanjo mladost se.
 Dali jih boste, ker zvezde mi niso migljale brez vzroka,
 ni zaman tu voz, ki krilata ga vlečeta zmaja.«
 Voz iz ozračja tedaj se je spustil, pred njo se ustavil.
 Ko je obrzdana zmaja po vratu pobožala, hitro 220
 nanj je skočila, takoj ko napela je vajeti lahke,
 v zrak se visoko je dvignila. Že je globoko pod sabo
 videla Tempo tesalsko; pognala je zmaja, šla gledat
 vsa zelišča na Osi, na Peliju, Otrisu, Pindu,
 vsa na še višjem Olimpu; nato jih je kar s koreniko

vred izruvala nekaj, ki vseč so bila ji, spet druga
 s srpom ukrivljenim, vsem iz medi, je hitro požela.
 Mnogo zeli na bregovih Apidana, nekaj z Amfrisa
 vseč ji bilo je, še ti, Enipej, si ji svoje ponudil;
 zraven Penej in Sperhej sta prispevala nekaj in Bojba
 s svojo obalo, kjer raslo je ločje. Potem si nabrala
 tam ob evbojskem Antédonu šop trdožive je trave,
 drugim docela neznane, vse dokler se Glavk ni spremenil.

230

Dan že deveti jo videl na vozu je zmajev krilatih,
 videla noč je deveta, kako je po poljih hodila.
 Končno se spet je vrnila. Tedaj že priletna sta zmaja
 kožo odvrгла – ob vonju, brez pravega stika z zelišči.
 Ko je prišla, je obstala pred pragom in vrati, nad njo le
 milo nebo je bilo. Ognila se stiku je z možem.
 Dva žrtvenika je tam nato naredila iz ruše,
 tega na desni Hekati in drugega, z leve, Mladosti.
 S svežim mladičjem in z gozdnim zelenjem oba je ovila,
 dve izkopala je jami v bližini in brž žrtvovala.
 Črnemu jagnjetu nož zasadila je v grlo in kri je
 v jami odprti točila, nato je vzela dva vrča.
 Rujnega vina iz enega najprej čez vse je izlila,
 potlej iz drugega vrča izlila je mlačnega mleka,
 vmes govorila urok in klicala podzemna božanstva,
 kralja umrlih z ugrabljeno ženo proseč, naj nikar se
 nič ne mudi jima duše iztrgati starčevskim udom.

240

250

Medea venena miscens (7.238–293)

Ko pa jih s prošnjami v dolgem mrmranju je vse omehčala,
končno je Ajsona šibko telo ukazala prinesiti
ven pod nebo. Trdno ga uspavala s svojim je čarom
ter ga kot mrtveca tja na zeli položila postlane.
Jazona s strežniki stran je poslala in vse posvarila,
naj si kot neposvečeni ne drznejo zreti v skrivnosti.
Vsi na ukaz so odšli, a Medeja je zdaj kot bakhantka
tekla z lasmi razpuščenimi mimo oltarjev gorečih,
bakle razklane pomakala v črno je kri na dnu jame
in jih krvave nato na obeh žrtvenikih prižgala. 260
Starca po trikrat obšla je s plamenom in z vodo in z žveplom.
V kotlu pristavljenem že se varilo medtem je čarilo,
vrelo, na ognju kipelo in v burkih se penilo belo.
Vkuhala vanj je koren, nabran v hajmonski dolini,
seme in cvetje in ostre sokove. Nato je dodala
kamenje drago z Vzhoda, za njim dosula je pesek,
spran v Okeanu, v valovih, ki spet se vračajo v morje,
dalje še ivje, ki sredi noči ga ob luni je našla.
Sove zloglasne meso in peruti je zraven dodala,
še volkodlaka, ki svojo zverinsko zunanost spreminja 270
večkrat v človeško podobo, nato je vmešala po kosih,
luskave kože helidra kinifskega ni pozabila,
niti ne jeter jelena, ki dolgo živi, a vrh vsega
jajca in glavo strohnelo od vrane, ki vekov devet je
že preživela. Pripravila to je in zraven še tisoč
drugih brezimnih stvari, ki naj smrt bi čim dlje zadržale.
Z oljkino vejo, nekoč plodonosno, sedaj presušeno,
vse je prebrozgala, vrhnje pri tem je pomešala s spodnjim.
Glej, presušeni količ, s katerim je mešala kotel,
ves je zelenje pognal in kmalu pognal še mladike, 280
slednjič pa te poganjke z olivami vse je obtežil.
Tudi ko kamor že koli iz votlega kotla nad ognjem
brizgnile pene so, kapljice vroče pa padle na zemljo,
tla so pognala zelenje in zraven cvetlice in žito.
Ko je to videla, z golim je mečem Medeja odprla
starčevo grlo, nato počakala, da ven je odtekla
kri zvođenela, ki potlej zamenjala vso je s sokovi.
Ajson je sok zaužil, del z usti in del skozi rano;
brada nič več ni siva bila, lasje so črneli,
mršavost brž je izginila, z njo pa bledica in šibkost, 290
brazde globoke meso je hkrati zravnalo in udje
vsi so polni in kreпки bili, da se Ajson je čudil,
spomnil se tega, da tak je pred štirimi bil desetletji.

Čudo prečudno je Liber zagledal v nebeških višavah;
brž je pomislil, da mogla rednicam njegovim vrniti
s tem bi mladost se – in to je pri Kolhijki slednjič dosegel.

Pelijeva kazen

Da pa bi čar ne končal se še s tem, pred Pelijev prag je
s prošnjo odšla Fasiada in hlinila spričkanje z možem.
Hčere so brž jo sprejele, očeta je trla že starost.
V kratkem jih času z zlaganim prijateljstvom vse pridobila 300
Kolhijka zvita je, pravila tam o uspehu največjem
svojih moči, kako je Ajsonu vzela upadlost,
nalašč ob tem dogodku podrobno in dolgo ostala,
upanje s tem v Peliadah vzbudila, da mogel se oče
njihov bi prav tako pomladiti z umetnostjo njeno.
To so prosile, pa naj bi za to hotela karkoli.
Ona je, kot bi oklevala, nekaj trenutkov molčala,
hlinila resnost in upanje z njo jemala prosilkam.
Kmalu nato je pristala in rekla: »Da večje imele
boste zaupanje v mojo umetnost, bo oven, ki vodi 310
kot najstarejši vam čredo ovac, po čaru spet jagnje.«
Hitro volnača, ki prej so ga zdelala leta nešteta,
k njej so privlekli za zvite roge nad udrtimi senci.
Ko ga je z nožem hajmonskim tja v mlahavo grlo zabodla,
malo, le malo krvi bilo je na njenem rezilu.
Hkrati z njegovimi udi še močne strupene sokove

Pelias interficitur (7.322–349)

dala je v kotel broneni, da v njem so se krčili udje,
že sta rogova se stajala, z njima so zginila leta.
Blejanje nežno zaslišalo zdaj se iz srede je kotla,
kmalu, ko vsi so še vedno čudili se blejanju, ven je
jagnje skočilo in begalo – rado bi vime sesalo.

320

Pelija hčere strmele so vanj in ko dano obljubo
videle s tem so izpolnjeno, toliko bolj so prosile.
Trikrat še Fojb je konjem, ko v reko Hiber so planili,
jarem svoj snel, in ko zvezde v četrto so noč zasijale,
hči je lokava Ajetova vodo pristavila k ognju,
vanjo je vsula zeli, a takšne brez sile krepilne.
Kralj medtem kot mrtev negiben utonil je v spanec,
z njim so obenem zaspali njegovi telesni stražarji –
moč zarotilne besede jih vse je uspavala čarna.

330

S Kolhijko hčere po njenem ukazu stopile so v dvorec,
tam ob kraljevskem ležišču postale in ona je rekla:
»Kaj obotavljate zdaj se, lenobe, zgrabite za meče,
staro mu kri izpustite, da žile izpraznjene znova
s svežo mladostno krvjo napolnim! Zdaj v vaših rokah je
žitje in bitje očeta. Kdor ljubi ga, zdaj opusti naj
prazno bojazen, stori naj mu dobro! Z orožjem mu starost
zdaj odženite, z bodalom obrabljeno kri iztočite!«
Kakor je vsaka ljubila, ob tem je vsaka zavrgla
svojo ljubezen, se zlu prepustila, da zla ne bila bi.

340

Vendar pa v tem početju ni svojih zamahov nobena
gledati mogla, kar vstran so oči obrnile in rane
z močno desnico na slepo zadajale. Oče se v krvi
dvignil je vmes na komolec in skušal napol razmesarjen
vstati, iztegnil je roke, že blede, med meče in rekel:
»Hčerke, kaj delate? Kaj vam je zdaj, očetu v pogubo,
dalo orožje?« Pogum jim upade in roka omahne.
Še bi govoril, a Kolhijka grlo in z grlom besede
hitro prereže in že potopi v kipečo ga vodo.

Medejin let

Če bi na zmajih krilatih v ozračje takrat ne zletela,
kazen ji ne bi ušla. Tako je zbežala v višave,
kmalu nad senčnati Pelion, dom Filirin, se vzpela,
vzpela nad Otrij in kraje iz zgodbe o starem Kerambu.
Temu so nimfe nudile pomoč, da je vzletel s perutmi,

350

ko se je morje razlilo in kopno poplavelo z vodo,
 on nedotaknjen se Devkalionovih rešil valov je.
 Z leve Pitano ajolsko nato je pustila za sabo,
 dolgega zmaja podobo kamnito in Idsko pogorje,
 kamor tatvino je sinovo, junca, navidez jelena,
 skril bog Liber. Še dalje nato je letela nad krajem
 majhne peščene ravni, kjer počival je Koritov oče,
 dalje nad polji, ki lajež grozljivi jih Majrin je polnil,
 tudi nad mestom Evripilovim, kjer so koiškim ženskam
 zrasli rogovi, ko Herkul in četa njegova odšli so.
 Šla je nad Fojbovim Rodosom, šla je nad Jalis s Telhini,
 ki jih pozneje je Jupiter v bratovo morje potopil,
 saj je sovražil oči, ki s pogledom so vse uročile.
 Šla je nad Keom, prastarim otokom, nad mestom Kartejo,
 kjer se čudil nekoč je oče Alkidam, da mogel
 krotek golobček je kdaj se roditi iz hčere njegove.
 Videla tam je Hirijino jezero, Kikново Tempo,
 kjer kot labod je nenadno zaživel. Za mlada, še deček,
 rekel je Filiju, da naj mu ta izroči, kar ujel je,
 ptice in divjega leva. Ukazal je najti še tura.
 Res ga ujel je, a jezen, ker fant je zavračal ljubezen,
 Filij ni dal ga, čeprav kot zadnji ga dar je zahteval.

360

370

Phyllius et Cygnus (7367–378)

Kiknos užaljen je rekel: »Še rad bi ga dal!« In z visoke
 skale je skočil. Menili so vsi, da ga padec ubil je,
 toda postal je labod in s perutmi se v zraku obdržal.
 Mati Hirija, ki vedela ni, da se živ je ohranil,

380

v jezero vsa se je v joku stopila in dala ime mu.
 Blizu tam Plevron je stal, ki iz njega z drhtečimi krili
 Ofijka Komba bežala pred ranami svojih sinov je.
 Potlej Kalavreje polja je videla, sveta Latoni,
 znana po kralju s kraljico, ki slednjič postala sta ptici.
 Tam na desni bila je Kilena, kjer svojčas Menefron
 z materjo lastno je ležal, kot delajo divje živali.
 Daleč od tod je videla Kefisa v solzah za vnukom;
 tega Apolon v nabreklega tjulnja nekoč je spremenil.
 Blizu Evmel je jokal za sinom, ki ptica postal je.
 Končno v Efiro pirensko prišla na krilatih je zmajih.
 Tu so pravili Stari, kako od vsega začetka
 vzknila in zrasla človeška telesa iz gob so deževnih.
 Ko pa je nova nevesta zgorela ob kolhijskih strupih,
 gledalo morje obojno je dvorec kraljevski v plamenih,
 meč se nasilni oškropil s krvjo je otroško in mati
 s tem maščevanjem grozljivim pred Jazonom brž je zbežala.

390

Medea liberos necat (7394–397)

Zmaja Titanova proč sta jo nesla od tod in prispela
 v Paladin grad je, ki videl je tebe, o Fena poštena,
 tebe z njo, stari Perifa, ko letala skupaj sta v zraku,
 in Polipemonovo vnukinjo z njenimi novimi krili.
 Tu jo Ajgej je sprejel (kar edino pač kdo bi obsojal),
 ni pa v njej videl le gostje in z njo se je slednjič oženil.

400

Tezej in Ajgej

Ravno takrat Tezej, očetu neznanec, prišel je,
 ko ob dveh morjih je Istmos že s svojim junaštvom pomiril.
 Da bi ga spravila proč, omej je Medeja mešala.
 Tega s seboj je prinesla nekoč od skitske obale
 in iz Ehidnine pasje pošasti naj zob bi bil zrasel.
 Mračna votlina s temačnim je vhodom in strmim dostopom,
 vendar po njem je z jekleno verigo za sabo privlekel
 Kerbera hrabri Tirintčan, čeprav se močno je upiral,
 saj so slepili ga žarki bleščeči in dnevna svetloba.
 Kakor bi stekel bil, trikrat zalajal je besno in zrak je
 z laježem svojim napolnil, a hkrati je s slino, vso belo,
 polja zelena oškropil. Menda so se sline zgostile,
 potlej ko v plodni in rodni so zemlji dobile še hrane,
 vzklile so, slednjič dobile moči so škodljivo strupene.

410

Aconitum, venenum Cerberi (7.408–417)

Ker se ta zel trdoživa razrašča v skalovju ob mejah,
 kmetje »omej« so ji dali ime. Po zvijačnosti žene
 zvarek je sinu, kot bil bi sovražnik, sam oče Ajgej dal.
 Nič ni slutil Tezej, po ponujeni čaši je segel,
 vendar je oče na slonokoščenem ročaju pri meču
 grb rodbinski opazil in zbil izpred ust mu je čašo.
 Ona ušla je pred smrtjo v megli, ki jo čar je povzročil.

420

Oče je res bil vesel, ko ostal mu je sin pri življenju,
 vendar je ves bil iz sebe ob misli, da v zadnjem trenutku

zlahka neznanski zločin bi zgodil se. Zato na oltarjih
 žgalne je žrtve bogom prinašal, sekire so volom
 sekale mastne vratove, rogove pa trak je ovijal.
 Res, menda Erhetidom dotlej ni bolj slavnostno svetil 430
 dan še noben kakor ta. Starešine in ljudstvo obenem
 vsi so slavili in z vinom navdušeni zraven so peli:
 »Tebi, veliki Tezej, se Maraton v en glas je čudil,
 kretskega bika si sam ugnal in kri mu iztočil;
 tvoje je delo in dar, da je varen pred veprom, ko orje,
 kmet kromionski, in svet v Epidavru je videl, kako si
 sina Vulkanovega, kijenosca, končal in uničil.
 Breg Kefisov je videl, ko strl si strašnost Prokrusta,
 smrt Kerkionovo zrla je Cererina Elevzina.
 Padel je Sinis, ki svojo veliko je moč le zlorabljal, 440
 debela ukrivljaj in smrekam vrhove do tal upogibal,
 potlej pa spuščal, da s tem so na daleč letela telesa.
 Pot k Alkatoji, tja v Lelegov mesto, je prosta, kar padel
 Skiron je: roparjevih razmetanih kosti ni hotela
 zemlja sprejeti, nato pa jih morje ni maralo vzeti,
 dolgo je vse premetavalo, dokler baje ni strdila
 starost v čeri jih – in Skiron še zdaj je tamkaj v imenu.
 Če bi vse tvoje zasluge prešteli in zraven vsa leta,
 let bi premalo bilo za junaštva. Zatorej, prehrabri,
 v tvojo proslavo smo zbrani in pijemo v tvojo opombo!« 450
 Ljudstvo je vzklikalo v strinjanju hrupnem, da ves je odmeval
 dvorec kraljevski, in z njim vse mesto je plalo v veselju.

Spopad med Kreto in Atenami

Toda kot ni je nikoli neskajljene sreče, ki ne bi
 skrb ji nobena veselja grenila, Ajegej se ni mogel
 prav od srca veseliti, ko sin se mu končno je vrnil.
 Minos napad je pripravljaj. Z vojščaki je bil in z ladjevjem
 silno močan, a močnejša bila je očetova jeza,
 ko Androgéjevo smrt maščevati je hotel z orožjem.
 Preden je v boj šel, si našel prijateljsko raje pomoč je,
 kjer je slovel kot mogočen, z brodovjem je hitrim tja jadral. 460
 S tem je pridobil Anafo in astipalejsko ozemlje
 (z dano obljubo Anafo in Astipalejo z orožjem);
 dalje še Mikonos nizki in Kimola glinasto grudo,
 Siros, kjer timijan raste, in ravni Serifos in slednjič
 marmorni Paros in Sifnos, ki Arna nekoč ga brezbožna,

željna zlata, je izdala. Ko svoje zlato je dobila,
ptica postala je, takšna, ki ljubi še danes zlatnino,
črnih je nog in s črnim je perjem pokrita kot – kavka.

Toda Oliar in Didima, Tenos in Andros in z njimi
Giar ter plodni Peparet, ki mastnih oliv je prepoln, 470
knosoškim ladjam pomagali niso. Na levo od tod je
šel v Ojnopijo zdaj Minos, takrat posest Ajakidov.
Starim bila Ojnopija je, vendar po materi svoji
Ajak Ajgina ji dal je ime. Tedaj je pridrla
množica ljudstva, da tolikšne slave moža bi spoznala.
Šel je takrat Telamon mu naproti, Pelej, ki je mlajši
bil od njega, in z njima je Ajakov tretji sin Fok šel.
Tudi sam Ajak prišel je počasi, starostno betežen,
in ga povprašal, kaj neki je vzrok, ki ga k njim je privedel.
Spomnil se žalosti svoje po sinu je, trpko zavzdihnil, 480
potlej pa le odgovoril vladar sto mest in mu rekel:
»Prosim, pomagaj mi v boju za sina, pridruži pohodu
svete se vojske, ki z njo zadoščenja ubitemu iščem.«
Vnuk mu Asopov odvrnil je: »Prošnja ta tvoja zaman je,
tega storiti ne moremo, saj smo v prijateljski zvezi
z mestom Kekropovim bolj kot kdorkoli: to naš je dogovor.«
Žalosten Minos odšel je in rekel: »Drago ga boš plačal,
ta svoj dogovor!« Pa vendar se raje zatekel je h grožnjam,
kakor začel z njim vojno, da ne bi že tu bil ob čete.
Še z Ojnopije obzidja lahko s pogledom bi spremljal 490

Cephalus et Aeacus (7.490–516)

liktsko brodovje, ko z vsemi razpetimi jadri priplula
 atiška ladja je in je pristala v prijateljski luki –
 Kefal se z njo je pripeljal, z njim želje domačega mesta.
 Res Ajakidi že lep čas Kefala videli niso,
 vendar so zdaj ga spoznali, mu dali desnico in v dom ga
 vzeli očetov. Ugledni junak, ki lepoto nekdano
 skupaj z nekdano možato postavnostjo še je ohranil,
 z oljčno mladiko iz svoje dežele pristopil je mednje;
 z desne in z leve sta zdaj kot starejšega mlajša od njega
 spremljala Klit in But – oba sinova Palanta.

500

Ajginska kuga

Ko so vstopili in onadva prva sta spregovorila,
 Kefal sporočil je želje Kekropcev. Iskal pomoči je,
 ki so jo dolžni bili, tak bil je očetni dogovor,
 ter še dodal, da Ahajo bi vso rad Minos pridobil.
 Ko je zaupano stvar z zgovornostjo dalje sporočil,
 Ajak, z levico oprt na žezla ročaj, mu je rekel:
 »Nič pomoči ne prosite, vzemite jo raje, Atenci,
 ne da pomišljal bi količkaj kdo, odpeljite kot svoje
 čete, pripravne za boj, in vse, kar premore naš otok.
 Nič nam ne manjka, vojakov dovolj je za nas in za druge.
 Hvala bogovom, da v srečnem smo času, težko te zavrnem!«
 »Naj še naprej bo tako,« mu odvrnil je Kefal, »in v mestu
 tvojem množi naj se ljudstvo! Ob svojem prihodu vesel sem
 gledal mladino postavno, bila je enake starosti,
 vsa mi prišla je naproti. Pa vendar pogrešal sem mnoge,
 ki sem jih videl nekoč, ko tedaj ste sprejeli me v mestu.«
 Ajak je vzdihnil in z žalostnim glasom tako spregovoril:
 »Žalosten bil je začetek, a boljša sledila je sreča.
 O da brez onega zdaj le o tej govoriti bi mogel!
 Zdaj po vrsti vam vse bom povedal, ne bom pleteničil;
 prah in kosti so, ki manjkajo zdaj in se ti jih spominjaš.
 Kaj vse z njimi je moja država tedaj izgubila!
 Strašno je kugo nad ljudstvo iz jeze poslala Junona,
 saj sovražila je kraje z imenom po tekmici njeni.
 Dokler se zdelo to zlo je naravno in nismo poznali
 vzroka pogubne morije, preganjali stvar smo z zdravilstvom,
 vendar pomoč je bila zaman, ker je smrt zmagovala.
 Najprej nebo je na zemljo pritislilo goste oblake,
 potlej je v temi pritislila zraven moreča vročina.

510

520

Štirikrat luna iz krajev postala je polna in polna 530
 štirikrat spet je pojemala, slednjič povsem se prikrila;
 ves čas vroči je jug smrtonosno nam pihal nad nami.
 Da, v studence in jezera vsa prišla je gniloba,
 tisoči kač so lezli po poljih, od vseh zapuščenih,
 vodo so s strupom nevarnim takrat povsod nam kalile.
 Moč nenadne bolezni smo najprej zaznali, ko psi so
 crkali, ptiči in ovce, govedo in divje živali.
 Čudil nesreči se kmet je, ko močni so voli med delom
 padli na lepem po tleh in mu sredi razorov ležali.
 Ovcam, ki z žalostnim blejanjem zdaj so postavale v čredah, 540
 sama od sebe je volna odpadla, telo pa slabelo.
 Iskremu konju, ki v dirki nekoč si pridobil ime je,
 ni za palme bilo in pozabil na staro je slavo,
 v hlevu pri jasliah je ječal in čakal neslavnega konca.
 Veper ni več besnel in jelen ni nogam zaupal,
 tudi medvedje več niso napadali močne govedi.
 Vse je povsod oslabelo, po gozdih, po njivah, po potih,
 gnusna povsod mrhovina ozračje polnila je s smradom.
 Čudno, teh trupel se niso ne psi ne roparske ptice
 niti volkovi nikjer pritaknili – razpadla so gnila, 550
 škodila s svojim zadahom, ko širila z njim so okužbo.

Pestis Aeginae (7523–600)

Potlej napadla še z večjim pomorom uboge je kmete
 kuga, ki hkrati po hišah velikega mesta je žela.
 Najprej se drob pri človeku je vnel in skritega ognja
 znak je rdečica bila. Sledilo je dihanje težko.

Jezik je hrapav otekel in usta bila so odprta
mlačnim vetrovom, zevaje vdihavala zoprni zrak so.
Postelje niso in niso obleke na sebi trpeli,
s prsmi ležali na trdih so tleh, a na tleh ohladilo
ni se telo, nasprotno, še zemljo pod sabo je gredo. 560
Ni je bilo pomoči, saj še same zdravnike napadla
divja je kuga, in znanje jim ni prav nič pomagalo.
Kolikor bližje je kdo bil bolniku in stregel skrbno mu,
toliko prej je umrl. Ko up na rešitev odšel je,
videli konec bolezni so svoje neznosne le v smrti,
vdanih v usodo ni nič več skrbelo, če kje kaj koristi.
Saj ni koristilo nič. Ob studencih, ob rekah in mlakah
brez sramu povsod so ležali in pili, a žeja
ni ugasnila med pitjem nikdar, le s koncem življenja.
Marsikdo slab se ni dvignil od tam, umrl je v vodi, 570
vendar so drugi še kar zajemali vodo in pili.
Postelje bednikom zbujale stud so, da z njih so skakali,
kadar pa moč jim ni dala, so z njih valili na tla se.
Vsak je zapuščal domače ognjišče, saj kakor mrtvaški
zdel se mu dom je. Ob vzroku neznanem neznanske bolezni
krivdo pripisal je znanim prostorom, okolju in domu.
Videl lahko si polžive bolnike bloditi po cestah,
dokler so stali. Spet drugi leže so ječali na zemlji,
v zadnjih migljajih z naporom odpirali svoje oči so,
roke pa dvigali k zvezdam zaman na nizkem so nebu. 580
Tukaj in tam so izdihnili, kjer jih smrt pograbila.

Jaz? Kako mi bilo je pri srcu? Tako, da življenje
zdaj sem sovražil, želel sem si s svojimi iste usode.
Kamor obrnil sem svoje oči, resnično, povsod je
ljudstvo ležalo po tleh kakor sadje nagnito, ki z veje
pade razgibane, prav kakor želod, ki streseš ga s hrasta.
Tukaj nasproti visoko svetišče je z dolgim stopniščem.
Jupiter v njem se časti. Le kdo na njegove oltarje
ni zaman prinesel kadil? Za moža jih je žena,
oče za sina jih žgal je, a kolikokrat že med prošnjo, 590
ne da bila bi uslišana, mrtvima v njunih rokah so
našli še nekaj kadila, ki nista ga zmogla več vsuti!
Kolikokrat so junce privedli v svetišče; ko molil
tam svečenik je in vino jim vlival pri tem med rogove,
ti so se zgrudili, kot bi jih kdo nenadno potolkel!
Jupitru sam žrtvoval sem takrat za državo in zase
in za trojico sinov, ko je žrtev zamukala strašno

ter se naenkrat zvrnila. Še preden jo kdo je zabodel,
 že so nastavljene nože ji kaplje krvi oškropile.
 Pravega stanja in volje bogov se ni dalo razbrati 600
 niti iz črev, ker grozna bolezen še drob je zajela.
 Trupla iztegnjena videl sem tam ob svetišču pred vrati,
 videl, da smrt bi strašnejša bila, jih pred samim oltarjem.
 Mnogi z vrvjo so si vzeli življenje, da strah so pred smrtjo
 s smrtjo pregnali; grozečo usodo so s tem prehiteli.
 Trupel več niso po šegi v pogrebni sprevedu nosili,
 vrata premajhna bila bi za toliko takšnih sprevedov.
 Ena na tleh so nepokopana, spet druga so v ognju
 brez spoštovanja, povsod si videl pretep za grmade,
 trupla mrličev so večkrat kar v tujih plamenih zgorela. 610
 Ni ga bilo, ki bi jokal za njimi, povsod so blodile
 duše otrok, mladine in starih ter bridko tožile.
 Ni bilo prostora za grob ne lesa za grmade.

Nastanek Mirmidoncev

Tolikšen vrvež nesreče prevzel me je zdaj, da sem vzkliknil:
 »Jupiter, res, če ni lažna beseda, da ti si Ajgino,
 hčerko Asopovo, ljubil, če tega se res ne sramuješ,
 da si moj oče postal, potem prisluhni tej prošnji.
 Daj mi vse moje nazaj – sicer pa še mene v grob spravi!«
 Z bliskom je bog mi znamenje dal in z ugodnim grmenjem.
 »Sprejemem,« sem rekel, »in prosim, da znamenje tvoje bi zame 620
 srečno bilo! Ker ti si ga dal, po njem ti zaupam.«
 Bil sem slučajno tik redkega, Jupitru svetega hrasta,
 ta iz želoda dodonskega zrasel v košato drevo je.
 Tukaj opazil sem mravelj spreved, iskale so hrano,
 breme veliko in težko nosile v neznatnih čeljustih,
 svoje poti se držale so v hrapavi hrastovi skorji.
 Množici tej sem se čudil in rekel: »O, oče predobri,
 toliko daj mi ljudi in napolni izpraznjeno mesto!«
 Hrast se visoki je stresel v brezvetrju, veje razgibal
 in zašumel, da mraz in strah spreletela sta ude, 630
 vstali pokonci lasje so. Vseeno sem zemljo poljubil,
 potlej še hrast. Nič nisem nikomur priznal, da kaj upam,
 upal pa sem in upanje z željo si v srcu ohranil.
 Noč je prišla. Ker utrujen sem bil od skrbi, me objel je
 spanec – in isti mi hrast pred očmi je bil, isto obljubljal;
 toliko mravelj imel je na vejah, še vedno drhtečih,

le da so stresale množico delavk na travnik pod sabo.
 Tam so na lepem in vidno postajale večje in večje,
 dvigale s tal se, že s trupom vzravnanim so stale pokonci,
 mršavost vsa je izginila, z njo je izginilo tudi
 nog odvečno število, izginila črna je barva,
 hkrati so njihovi udje dobili človeško obliko.

640

Ortus Myrmidonum (7.622–642)

Sen je prešel. Na sanje nič nisem dal buden, le tožil
 to sem, da ni pomoči pri bogovih. Tedaj pa neznanski
 hrup je v dvorcu nastal, kot bi slišal človeške glasove –
 teh sem se prej že odvadil. Ko menil sem znova, da sanjam,
 glej, Telamon prihitel je in v vratih odprtih zaklical:
 »Oče, kar z mano, in videl boš več, kot bi upal in čakal!«
 Šel sem in takšne ljudi, kot sem mislil, da gledam jih v sanjah,
 vse sem tedaj takoj prepoznal in gledal pred sabo –
 zbrani so vsi prišli, da pozdravijo svojega kralja.
 Jupitru brž žrtvoval sem, nato državljanom sem novim
 mesto dodelil in njive, ki proste bile so po prejšnjih.
 Dal sem ime jim Mravljaki, da nisem rodu jim zatajil.
 Videl si njih telesa; značaj, ki so prej ga imeli,
 zdaj imajo še vedno, so skromni in vztrajni pri delu,
 tudi podjetni, če kaj pridobijo, to shranijo varčno.
 Ti, ki so iste starosti in hrabrosti, pojdejo s tabo,
 brž ko se vzhodni bo veter, ki sem te je srečno prinesel,«
 vzhodnik ga namreč prinesel je, »v južnega spet bo spremenil.«

650

660

Kefal in Prokra

S temi in zraven še z drugimi zgodbami dan so prebili,
 dolg, kot je bil; na koncu, ob mraku, so sedli k večerji,
 spat pa so šli z nočjo. Ko vstalo spet zlato je sonce,
 vzhodnik še vedno je pihal in jadrom povratek je branil.
 H Kefalu šla sta sinova Palantova (bil je starejši),
 Kefal pa z njima obema nato se je h kralju namenil.
 Kralj je tedaj še počival in trden ga sen je objemal.
 Ko so prišli, jih je Fok, sin Ajakov, s praga pozdravil,
 ker Telamon in pa brat sta zbiralala moške za vojsko.

Fok nato je v notranje prostore in v lepo dvorano
 peljal Kekropce in z njimi se tam še sam je usedel.
 Brž je opazil, da Ajolov vnuk iz lesa, ki neznan je,
 kopje drži – in še to, da na kopju je zlata konica.
 Kmalu po nekaj besedah se sam je oglasil in rekel:

670

»Gozd veseli me in lov na zverjad veseli me, a vendar
 zgolj ugibam, iz kakšnega neki lesa je to kopje.
 Če bi bilo jesenovo, les bi rdeče rumen bil,
 če bi bilo pa drenovo, grč kaj več bi imelo.
 Nič ne vem, od kod je; oči še nikjer in nikoli
 lepšega kopja metalnega niso uzrle od tega!«

680

Eden od bratov aktajskih povzel je besedo in rekel:
 »Res, a še bolj od lepote je krasna njegova priročnost!
 Vse zadene, v karkoli pomeri, in ne le slučajno,
 tudi kar samo se vrne krvavo, in ne da bi ponj šel.«
 Mladi Nerejec nato šele vse je izvedeti hotel,
 kje in zakaj ga dobil je in kdo mu tak dar je poklonil.
 To, kar je hotel, je Kefal povedal, čeprav mu težko je
 pravil, za kakšno ga ceno dobil je, in sprva je molčal,
 žalosten v mislih na ženo zgubljeno, potem pa je v solzah
 le dejal: »Sin boštva, to kopje – le kdo mi verjel bi –
 sili me v jok. Še dolgo me bo, če dolgo usoda
 da mi živeti. Uničilo drago je ženo in mene.
 O, da ga ne bi nikdar in nikoli dobil za darilo!

690

Prokra bila je, če kdaj si kaj več o Oritiji slišal,
 sestra Oritije, tiste ugrabljenke; če bi primerjal
 njun značaj in lepoto, bi vsekakor Prokra se zdela
 vrednejša te ugrabitve. Njo dal Erehtej mi je v zakon,
 z njo me ljubezen združila je, srečen sem zdel se in bil sem.
 Bil bi tudi še zdaj, če to bi bogovi hoteli.

Drugi je mesec po svatbi bil, sam sem jelenom rogatim mreže nastavljal; takrat me videla s samega vrha gore Himet, ki vedno cveti, je Zora, ki zgodaj že je pregnala temo in me vzela, čeprav sem se branil. Ne da bi žalil boginjo, resnico povedati moram: kakor imela prelepa je rožnata lica, kot vidiš zjutraj ob svitu in vidiš zvečer, ko jih kaže pred mrakom, kakor uživa le nektarsko roso – jaz Prokro sem ljubil, Prokra bila mi je v srcu in Prokra na ustnicah mojih. Pravil o svatbi sem zdaj, o združitvi in mlademu zakonu, pravil o prvi zvestobi, ki z njo prelomiti ne da se.

700

710

Aurora Cephalum cupit (7.700–713)

Besna boginja je rekla: »Ne javkaj mi več, nehvaležnej, Prokro imej! A če duh moj preroški kaj ve in ne laže, še boš želel, da je ne bi imel!« In je proč odvihrala. Ko sem se vračal, besede boginjine nosil sem v sebi. Zbal sem se. Kaj, če je žena zavrgla zakonsko zvestobo? Njena lepota in njena mladost sta budili mi misel, da je nezvesta; a njen značaj mi je branil verjeti. Vendar ko misli sem te se ogibal, mi zgled je prestopka tista bila, ki od nje sem prihajal: ljubimci smo v strahu. Kar me je grizlo, sem sklenil dognati, in ženino čistost hotel premamiti s kakšnim darilom. Še Zora krepila mojo bojazen je, zdaj spremenila je mojo zunanost. Spet odšel sem v Atene Paladine, vstopil neznanec v lastno sem hišo, ki čista bila je, brez sleherne krivde, v strahu in v skrbi edino, ker bil gospodar je ugrabljen.

720

Tisoč zvijač sem porabil, da komaj prišel sem do Prokre.
Ko sem jo videl, strmel sem in skoraj takrat bi opustil
misel na to preizkušnjo zvestobe. Težko sem se vzdržal,
vendar prikrl sem resnico, poljubil je nisem, kot šlo bi.

Žalostna vsa je bila, a vendar še v žalosti mogla
biti nobena ni lepša od nje v hrepenenju po možu.

730

Zdaj pa, Fok, si predstavljal vso njeno resnično lepoto,
če ji tako zelo je še bridka pristajala žalost!

Kaj bi sploh pravil ti, kolikokrat sramežljivost je njena
moj poskus zavrnila in kolikokrat mi je rekla:

»Jaz se za enega hranim, kjerkoli že je, in ga čakam!«

Komu razsodnemu tak bi dokaz ne zadoščal v zvestobi?

Meni pa ni bil dovolj in v svojo sem škodo boril se,

ko ji za noč sem ponujal bogato plačilo in končno

z višanjem zneska uspel. Začela je omahovati.

740

Vzkliknil sem: »Vdaja se, kriva je! Jaz kot prikriti ljubimec

bil sem pravi tvoj mož; zdaj pričam, kako si nezvesta!«

Nič ni rekla na to, le sram jo bilo je in tiho

zlega moža je in hišo nevarno takoj zapustila.

Name razsrjena moške je vse sovražila, odslej je

sama blodila po gorah, predana Dianini službi.

Ko sem tako zapuščen bil, tedaj me še hujši je ogenj

žgal do kosti, odpuščanja sem prosil in krivdo priznal sem,

češ, na enak način jaz sam bi podlegel skušnjavi,

ko bi mi kdo ponudil darove v podobnem obsegu.

750

Cephalus et Procris (7.747–756)

Ko sem ji vse priznal in je ona žalitev vrnila,
 z mano odšla je domov in v slogi odslej sva živela.
 Poleg tega, kot bi majhen bil dar, ko se sama je dala,
 dala mi v dar je še psa, ki njej ga je prej prepustila
 Kintija in ji dejala: »Vse druge prehitel bo v teku!«
 Hkrati mi dala je kopje, ki vidiš, da v roki imam ga.
 Kaj se je s prvim darilom zgodilo, sedaj me sprašuješ?
 Čudo poslušaj in sam se zgodbi izredni boš čudil!

Tisto uganko, ki starih nihče ni znal je rešiti,
 rešil je Lajev otrok; obležala je vešča v globini, 760
 ne da bi kdaj še mislila kaj na svojo dvoumnost.
 Kmalu nad Tebe aonske še drugo je zlo prihrumelo
 [Temida blaga ničesar ne pušča brez kazni ustrezne],
 mnogi od tamkajšnjih kmetov ob mnogo, premnogo živine
 spremljali v strahu nekakšno so zver. Mladenci bližnji
 tja smo prišli in omrežili hitro prostrano smo polje.
 Urna je zver preskočila v lahkotnem zaletu vse mreže,
 tudi prek zank lanenih, visoko postavljenih, šla je.
 Psi so spuščeni ji zdaj sledili, a ona pred njimi
 tekla je, vsem se izmikala, nič počasneje kot ptica. 770
 Vsi so glasno kričali, češ, tudi še jaz izpustim naj
 svojega Lajlapa (takšno ime je imelo darilo).
 Sam si že sneti je vrv poskušal in z vratom jo vlekkel.
 Komaj je bil izpuščen, že vedeti nismo več mogli,
 kje je, le prah izpod nog še topel je kazal sledove,
 videli nismo ga več. Hitrejše od njega ni kopje
 niti svinčenka, ki proč odleti, ko jo vržeš z jermenom,
 niti puščica, ki gortinski lok lahkotno jo sproži.
 Sredi širokega polja kot stožec se dvigal je griček,
 nanj sem se vzpel in z njega ogledal to svojsko si tekmo. 780
 Zdaj se je zdelo, da zver je ujeta, in zdaj, da ugrizu
 srečno se spet je ognila; ker nikdar pretkanka bežala
 v ravni ni smeri, je hlastnega varala zasledovalca
 v krogih hiteč in v ovinkih, da ne bi ujel je sovražnik.
 Zdaj je bil blizu, vstric nje je tekel in kot bi jo držal,
 vendar je ni, po praznem ozračju nenehno hlastal je.
 S kopjem sem hotel pomagati, a ko vihtel sem ga v desni
 in bi še prste rad vtaknil med jermen, drugam sem pogledal.
 Ko čez trenutek obrnil oči že spet sem za njima,
 tam sredi polja sem, čudno, zagledal dva marmorna kipa: 790
 eden je tekel, tako se je zdelo, in drugi je lajal.
 Da bi ostala oba nepremagana v tekmi hitrostni,

hotel je bog, če bog kateri tako je pomagal.«
 To je dejal in utihnil. »A česa zdaj krivo je kopje,«
 vprašal je Fok – in Kefal o njem je tole povedal:

»Žalost se moja je, Fok, začela z veseljem. O njem ti
 najprej govoril bom. Rad spominjam presrečnega časa,
 Ajakov sin, izza prvih se let, ki sem res jih preživel
 srečen ob ženi, kot ona je srečno živela ob možu.
 Vezala naju s skrbjo je vzajemno zakonska ljubezen. 800
 Ona bi niti za Jupitra mene ne dala v ljubezni,
 jaz bi se drugi ne vdal, še Veneri ne, ko prišla bi.
 Isti je plamen enako razvnemal se v najinih prsih.
 Komaj posvetilo sonce je s prvimi žarki v vrhove,
 že sem v gozdove odpravil se sam na lov kot mladenič;
 s sabo ne hlapcev ne konj nisem hotel ne psov ostrovohih,
 nisem dovolil, da mreže vozlate bi nesli za mano.
 S kopjem sem varen bil. Ko pa desnici bilo je zadosti
 lova krvavega, šel poiskat sem hlad si in senco
 s sapo prijetno, ki vela je tam iz mrzle doline. 810
 Sredi vročine sem sapice lahke želel in jo čakal,
 to mi je bil edini počitek po hudem naporu.
 Še se spominjam, kako sem jo klical: »O sapica, pridi,
 božaj prijetno mi nedra v pomoč in veselje, kot delaš,
 kadar bi rada pregnala vročino, ki žge me kot ogenj!«
 Ker je usoda hotela tako, sem navadno dodajal
 druge igrive besede: »Velika naslada si moja,
 ti me krepčaš, da, ti me poživljaš, edina si razlog
 temu, da ljubim gozdove samotne, kjer diha tvoj prijetni
 vedno in željno sprejemam z odprtimi svojimi usti.« 820
 Moje dvoumne besede nekdo je poslušal in menil
 v zmoti je svoji, da sapica ta, ki jo venomer kličem,
 nimfa je; bil je povsem prepričan, da nimfo sem vzljubil.
 Hitro z domnevano krivdo ovadit predrzno me šel je
 k Prokri in vse ji v šepetu povedal, kako me je slišal.
 Prelahkoverna je stvar ljubezen. Nenadoma vtem je,
 ko ji je pravil vse to, omedlela in padla, nato se
 spet je zavedela, vpila, kako jo usoda sovraži.
 Zdaj je tožila nad varanjem, zdaj ob domnevni se krivdi
 bala je, česar nikjer ni bilo – imena brez bitja, 830
 žalostna vsa in nesrečna, kot šlo bi za tekmičico pravo.
 Vendar je večkrat med upom zdvomila, češ, vse je pomota,
 ni verjela ovadbi, da z njo bi moža obsodila,
 dokler o krivdi njegovi se ne bi prepričala sama.

Drugega dne, ko je Zora pregnala že noč, sem napotil
 zopet se v gozd in ko lov je uspel, sem slednjič zaklical:
 »Sapica, pridi, utrujenost mojo preženi!« – Bilo je,
 kot bi med svojim klicanjem zaslišal nenadoma vzdihe,
 vendar ponovil sem: »Pridi, premila!« Ko zdaj je nalahno
 listje odpadlo nekje zašumelo, sem menil, da zver je, 840
 hitro sem kopje begotno zagnal tja v smer proti šumu.
 Res sem zadel – bila pa je Prokra, ki z rano na prsih
 »Joj mi!« je vzkriknila. Ko sem po glasu spoznal, da je žena
 moja prezvesta, ki vpije, kot blazen za glasom sem planil.
 Komaj še živo v obleki, s krvjo oškropljeni, sem našel,
 ko je, gorje mi, iz rane poskušala dar svoj izvleči.
 Rahlo z rokami sem dvignil telo, ki bilo mi je dražje
 kakor pa moje, odpel ji obleko na prsih, obvezal
 strašno ji rano in skušal ustaviti kri ter jo prosil,
 naj ne umre, naj nikar ne zapušča me zdaj kot zločinca. 850
 Brez moči, med umiranjem, tole v slovo mi je rekla:
 »Vdano, ponižno pri zvezi zakonski te najini prosim,
 prosim pri vseh bogovih nad nama, pri svojih in tudi,
 če sem kaj dobrega kdaj ti storila, te prosim pri tem še,
 zdaj, ko umiram, ter še pri ljubezni, ki v smrt me je gnala –
 glej, da ne boš za menoj si te Sapice v zakon pripeljal!«
 To mi je rekla. Tedaj sem spoznal, šele zdaj ji pojasnil
 zmoto v imenu; a kaj je koristilo to pojasnilo?
 Zadnje moči je s krvjo izgubila in že omahnila.
 Dokler je gledati mogla, je gledala mene, potem pa 860
 vame izdihnila dušo nesrečno na mojih je ustih.
 Vendar umrla je mirno, kot videl sem, z vedrim obrazom.«

Cephalus uxorem necat (7.835–865)

To jokajočim junak je v solzah povedal, ko Ajak
z dvema sinovoma zdaj se približal je z vojsko nabrano,
vso v orožju in silno, ki Kefal naj vzel bi jo s sabo.

Osma knjiga

Minos, Nis in Skila

Že je Danica preganjala noč in odgrinjala dan je,
 vzhodnik je nehal in že so se vzpenjali dežni oblaki,
 jug je ugodni zapihal, da mogli domov so odpluti
 Kefal in Ajaka vojska. Ker jadrati srečno vso pot so,
 preden so mislili, že v zaželeni pristan so zapluli.
 Minos je v času, ki vmes je minil, pustošil z vojaki
 vso lelegejsko obalo, uničil je vse in je sile
 svoje vojaške zdaj skušal v Alkatovem mestu, kjer vladal
 Nis je, ki tam na temenu mu v vsej častitljivi sivini
 rasel škrlatnorus koder je, jamstvo za močno kraljestvo.

10

Minos Nisum petit (8,6–80)

Šestič že luna kot krajec je vzhajala, vendar še vedno
 sreča je bojna kolebala; dolgo že zdaj med obema
 letala Zmaga je, vsa neodločna, na svojih perutih.
 Dvorca kraljevskega stolp se je dvigal ob zvočnem obzidju,
 kjer nekoč Latonin je sin, kot so rekli, odložil
 liro bleščečo; njen zvok od takrat še v zidu ostal je.
 Večkrat tja gor se je v miru povzpensala Nisova hčerka,
 kamenčke drobne metala na zid, da nato je odmeval.
 Tudi med bojem navadno se večkrat povzpela na stolp je,
 gledat dol z njega, z višine, spopade grozotnega Marsa.
 Že je poznala način bojevanja, imena veljakov,
 konje, orožje in njihovo nošo in toke kidonske,

20

vendar pa bolj kakor to je vedela, kdo poveljuje,
sin Evropin. Strmela je bolj, kot bilo bi ji treba.
Minos po njenem je mnenju bil lep, naj je nosil na glavi
bodisi šlem s perjanico bodisi takšen iz usnja,
bodisi ščit je imel iz zlata, češ, res mu pristaja.
Kadar pokrčil je roko in vitko z njo kopje zagnal je,
spretnost njegovo in moč je mladenka hvalila – in kadar
puščico dal je na lok široki in lok je napenjal, 30
res, takrat bi prisegla, da Fojb je, ko proži strelice.
Kadar si snel je šlem in pokazal obraz in v škrlatu
jezdil je belca, ki bil čez sijajni je hrbet pogrnjen
s pisanim blagom, ter gobec razpenjeni krepko mu brzdal,
komaj se sploh je obvladala, komaj bila še prisebna
Nisova hči je, tedaj blagrovala je kopje kot srečno,
saj se ga on je dotikal, in prav tako je hvalila
vajeti konjske, češ, srečne so, v roki bile so njegovi.
Rada bi svoje korake med vojsko sovražno ravnala,
s stolpa visokega vrgla se mednje, v sam knosoški tabor, 40
ali kar sama odprla sovražniku vrata železna
ali karkoli že hotel bi Minos. Ko tam je sedela,
gledala bele šotore diktajskega kralja, je rekla:
»Naj bom vesela? Naj tožim? Ugibam in gledam, ko bije
boj se nesrečni; boli me, da on, ki ljubim ga, Minos,
moj je sovražnik. Kako naj sicer ga sploh bi spoznala,
brez te vojne? Razmišljam, če mene imel bi za talko,
z vojno lahko bi prenehal, poroštvo za mir bi mu dala.
Da, če je takšna bila, ki je tebe rodila, prelepi,
kakršen ti si, ni čudno, da bog se je zanjo navdušil. 50
Trikrat bi srečna bila, če s perutmi po zraku bi mogla
v knosoški tabor spustiti se, tam pa stopiti pred kralja.
Kdo sem, bi rekla, razkrila ljubezen, vprašala, za kakšno
dal bi dobiti se ceno – samo da ne bi zahteval
zase očetnega mesta, ker upu na zvezo zakonsko
rajši odrečem se, kot da postanem sedaj izdajalka,
tudi če večkrat premaganim blag zmagovalec koristi.
On se pravično bojuje zato, ker izgubil je sina,
v svoji pravici močan in močan, ko z orožjem jo brani.
Čaka nas, mislim, poraz. Takrat, ko takšen bo konec, 60
naj bi ga v mesto, kjer bivam, peljala zgolj vojska njegova,
ne pa ljubezen? Pač lažje tako bi takoj in brez klanja
zmagati mogel in ne da bi moral še kri žrtvovati,
jaz pa ne bi se bala, da v prsi kdo rani te, Minos.
Vendar pa – kdo bi bil divji brezvestnež, ki kar zanalašč bi

kopje nemilo si upal predrzno nameriti vate?«
 Všeč ji nakana bila je in misel, da sebe in dom bi –
 tega kot doto – predala in vojni napravila konec.
 Toda da nekaj želiš, je premalo. »Pri vhodu je straža,
 ključke od vrat pa le oče ima in nesrečnica njega
 najbolj bojim se, ker on mi ovira izvedbo načrta.
 O, da bila brez očeta bi, dajte, bogovi! Pa saj si
 bog je vsak sam! In prošnjam lenuhov še Sreča nagaja.
 Druga, ki taka bi strast jo razvnela, že davno z veseljem
 vse bi uničila, kar bi ljubezni na poti ležalo.
 Toda zakaj naj katera bila bi močnejša od mene?
 Iti med meče si upam in ogenj, a tukaj ni treba
 niti med meče ne v ogenj, le koder očetov mi manjka.
 Dražji je kakor zlato, škrlatni me koder osreči,
 z njim bom slednjič lahko uresničila svoje načrte.«

Scylla patrem prodit (8.81–100)

To govorila je. Že se zgrnila je noč, ki najbolj
 hrani ljubezen, s temo se pogum ji krepil je in rasel.
 Brž ko zavladal je mir, ki prsi človeške uspava,
 vse utrujene reši jih dnevnih skrbi in naporov,
 tiho je šla v očetovo sobo in (joj, hudobija)
 koder usodni očetu odrezala. S plenom zločinskim
 šla je skoz vrste sovražne, v zaupanju v lastno početje
 h kralju prišla. Kar zdrznil se je. In ona je rekla:
 »Danes mi pot svetuje ljubezen. Kralj Nis je moj oče,
 Skila sem, glej, domovino in dom ti rodni izročam.
 Nič ne zahtevam za to razen tebe. V poroštvo ljubezni

vzemi ta koder škrlatni. Ne misli, da dajem ti koder,
 z njim ti dajem očetovo glavo!« Z zločinsko desnico
 dar mu nudila je. Minos je njeno ponudbo zavrnil,
 ves se zgrozil nad groznim dejanjem in tole ji rekel:
 »Naj te bogovi, ti našega časa sramota, z obličja
 zemlje pospravijo, naj ti odrečejo kopno in morje!
 Jaz pa dopustil ne bom, da v Jupitra zibko, na Kreto,
 tja, kjer je moja oblast, bi prispela kdaj takšna gnusoba! 100

To je dejal in s premaganci sam se pravično pogodil,
 Slednjič je svojim velel odvezati ladje v pristanu,
 ladje z bronanim okovjem, napolnjene z moštvom veslačev.
 Skila je videla ladje zapuščati njeno obalo,
 ne da poveljnik bi njeno zločinsko izdajstvo nagradil.
 Ni več prosila in jeza jo divja zgrabila je, roke
 svoje je dvignila, las razpuščenih je vpila kot besna:
 »Kam pa bežiš, me zapuščaš, čeprav si dolžan mi uslugo,
 ti, ki si drag mi bolj kakor dom in ljubši kot oče?
 Kam bežiš, divjak, ko si zmagal po moji zaslugi, 110
 z mojim zločinom? Te res ni ganilo to moje darilo
 niti ne moja ljubezen in to, da vse upanje moje
 tebe oklepa se? Kam zapuščena naj zdaj se obrnem?
 V mesto domače, sedaj v razvalinah? Čeprav bi še stalo,
 moje izdajstvo ga zdaj bi zaprlo. K očetu, ki tebi
 dala sem ga? Po pravici me vsak od meščanov sovraži,
 mojega zgleda sosedje bojijo se. Saj sem pregnana
 z vsega sveta, samo da bi Kreta bila mi odprta.
 Če mi še to prepoveš in me zdaj zapustiš, nehvaležnež,
 ni te rodila Evropa, ne, divji rodil si se Sirti, 120
 tigri armenski, Haribdi, ki veter jo južni vznemirja!
 Tudi tvoj oče ni Jupiter, ta naj bi biku podoben
 mater nekoč ti zapeljal; ta zgodba o rojstvu je lažna.
 [Bik resnični in divji, ki ni si našel junice]
 bik te zaplodil je. – Nis, moj oče, kaznuj me, rotim te!
 Mesto, pred kratkim izdano, veseli se moje nesreče,
 vem in priznam, zaslužila sem kazen in vredna sem smrti.
 Naj mi odvzame življenje kdo teh, ki sem prej jih žalila,
 ne pa da krivdo mi grajaš zdaj ti, ki s to krivdo si zmagal.
 Zoper očeta in dom je zločin bil, le zate usluga! 130
 Res, bila te je vredna, ki divjega bika prešuštna
 v lesu je skrita prevarala, z njim pa pošast zanosila.
 So ti prišle do gluhih ušes te moje besede?
 Ti jih nemara pred tem je veter, ki žene ti ladje,

vse v praznino razpihal in sploh me ne slišiš, brezvestnež?

Da, nič čudnega ni, da Pasifaja rajši imela

bika je kakor pa tebe, ki mnogo si, mnogo bolj divji!

Joj mi, nesrečnici! Proč hiti in val pod udarci

vesel buči. Že mene in naše ozemlje zapušča.

Nič ti ne bo pomagalo, da moje usluge pozabljaš,

140

ti me ne maraš, a s tabo bom šla, zgrabila bom ladjo,

vlekel me boš preko morja!« In komajda to je dejala,

v morje skočila je, ladje dosegla, z močjo poželenja

knosoško ladjo zgrabila in spremljala nezaželena.

Ko jo je oče zagledal – v ozračju je namreč že letal,

saj se je pravkar v rjavega morskega orla spremenil –

spustil se je, da visečo razkosa z ukrivljenim kljunom.

V strahu se ni obdržala ob ladji, a zrak jo med padcem,

kakor so videli, vzdržal je, morja se ni dotaknila.

Perje dobila je, s perjem postala je ptica, ki zdaj ji

150

ciris ime je. Ime ji je dal odrezani koder.

Mutatio Scyllae Nisique (8.101–151)

Minotaver in Ariadna

Ko se je Minos izkrcal in stopil na zemljo kuretsko,

Jupitru brž žrtvoval sto bikov je, dvorec kraljevski

dal okrasiti je s plenom, takoj so ga tja namestili.

Hišna sramota medtem se raznesla je, gnusno prešuštvo

matere vsem je očitno bilo po neznanskem nestvoru.

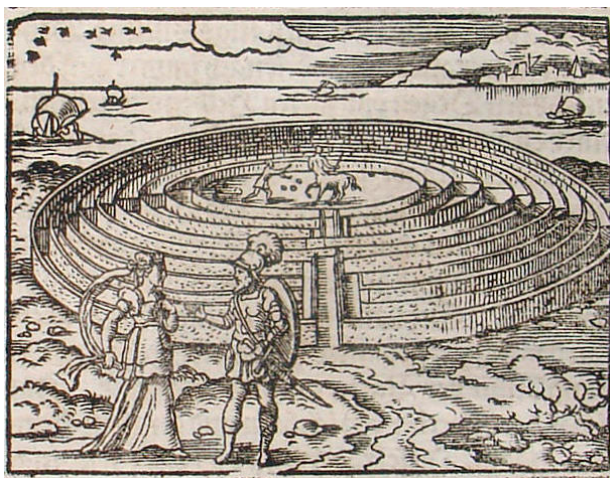
Minos je sklenil iz dvorca pošast odstraniti, zapreti

v zgradbo, ki temna bila je in z množico slepih hodnikov.
 Dedal, večšine graditeljske mojster preslavni, to stavbo
 sam je zgradil in zmešal smeri, da oko na ovinkih
 raznih vijugastih potov bi v zmedi se ves čas motilo.
 Kakor se bistri Meander po frigijskih travnikih vije
 v toku različnem nazaj in naravnost in, kadar se sreča,
 vidi nasproti prihajati spet bodoče valove,
 pa jih k izviru in potlej spet k morju odprtemu goni –
 prav tako Dedal nešteto poti je zapletel, da komaj
 sam se je zmogel vrniti k izhodu, tako je varljiva
 stavba bila. In ko vanjo dvojaka, mladeniča-bika,
 Minos zaprl je in se aktajske krvi je nažrl
 dvakrat nestvor že, ga tretji je žreb devetletni ukrotil.
 Ko s pomočjo dekleta, na klobčič si nit navijaje,
 našel težko izsledljiva je vrata, kar prej se nikomur
 ni še posrečilo, sin Ajgejev na mah je ugrabil
 Minosu hčerko in z njo odplul na Dijo, na otok,
 kjer spremljevalko je pustil na morski obali, okrutnež.
 Tam zapuščena je bridko tožila, dokler ni objel je
 Liber in vlil ji tolažbe: da čase bi vse med ozvezdjem
 v lesku svetila, ji s čela vzel krono je in na nebo ji
 iti ukazal. In vzpela se v čisti je zrak in med letom
 v svetle so zvezde se biseri brž spremenili, oblika
 krone, le ta je ostala, ko slednjič so kraj svoj dosegle;
 ta med Klečalcem in tistim, ki Kačo drži, je na sredi.

160

170

180

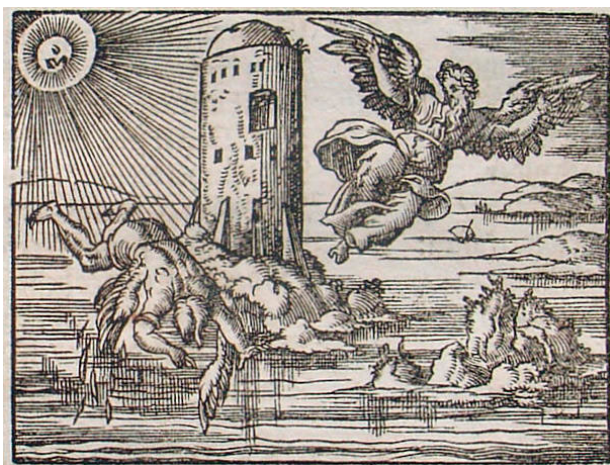

Ariadne et Theseus (8.155–182)

Dedal in Ikar

Dedal medtem je že Krete bil sit in se hkrati pregnanstva
 dolgega ves je najedel in rad domov bi se vrnil,
 morje pa zdaj mu zaprto bilo je. Zato si je rekel:
 »Tudi če zemljo in morje zapira, nebo je še prosto.
 Tod grem. Vlada naj vsemu, ozračju pa Minos ne vlada!«
 To je dejal in se vrgel v neznano umetnost, naravo
 z njo je prenovil, po vrsti polagal peresa. Začel je
 najprej z najmanjšimi, potlej pa daljša in daljša dodajal, 190
 kakor po stopnjah bi rasla. Tako iz trstik neenakih,
 zvezanih v to zaporedje, pastirska piščal je nastala.
 Srednja nato je s predivom in spodnja je z voskom povezal,
 potlej tako zložena še malo upognil, da kakor
 prave peruti bile bi. Ob njem je postajal sin Ikar,
 deček, ki s svojo pogubo se sam brezskrbno igral je.
 Zdaj se smeje se peresa lovil, ki jih veter je nosil,
 zdaj rumeni je vosek mečkal in s palcem ga gnetel,
 s svojim igranjem očeta oviral pri umnem je delu.
 Ko je začeto početje nazadnje tako le dovršil, 200
 mojster obe si peruti nadel je in stal v ravnovesju,
 z njima zamahnil po zraku in v njem se obdržal. Potem pa
 sina je brž poučil, rekoč: »Opominjam te, Ikar,
 leti le v srednji višini, ker morje bi perje zmočilo,
 če boš prenizko se spustil, a višje bi sonce ga žgalo.
 Leti zato med obema! Pa tudi Volarja ne glej mi,
 niti Medveda in ne Oriona, ki meč ima v roki.
 Mene se drži na poti!« Medtem ko za let navodila
 še je dajal, je k ramenom pripel neznane peruti.
 Med opomini in delom očetu oči so se stare 210
 vse orosile in roke zatresle. Poljubil je sina,
 kot da ne bo ga več, in že se s perutmi je dvignil,
 letel naprej, a zanj se je bal, kakor ptič za mladiča
 nežnega še, ki iz gnezda visokega v zrak ga izpelje;
 naj mu sledi, ga bodril je, in učil umetnij ga nevarnih,
 svoje peruti pregibal in hkrati na sinove gledal.
 Videl ju ribič je, tam je s tresočo trstiko ribaril,
 črednik ob palici, zraven orač, na ročici naslonjen,
 videl ju je in strmel in menil, da to sta bogova,
 saj letita po zraku. In že sta na levi imela 220
 Samos Junonin, ko Delos in Paros bila sta za njima,
 Lebint in z njim medonosna Kalimna bila sta na desni.
 Zdaj se je fant na smelem poletu začel veseliti,

pustil očetovo smer je, ker bolj pod nebo ga je vleklo,
 letel je više in tam je bližina presilnega sonca
 vosek dišeči, ki vezal peresa je, slednjič zmeščala.
 Ko se je vosek stopil, le z rokami je golimi mahal,
 vendar ni zmoget več zraka zajeti brez svojih peruti;
 z usti, povsem posinjelimi, klical ime je očeta.
 Slednjič ga morje sprejelo je, zdaj se po njem imenuje. 230
 Oče nesrečni, ki ni bil več oče, mu »Ikar« je klical,
 »Ikar moj, kje si,« je klical. »O, kje naj te, kje naj te iščem?«
 »Ikar,« ponavljal je. Zdaj je na morju zagledal peresa,
 svojo umetnost preklel in sinovo truplo pokopal.
 Slednjič ta otok dobil je ime po tam pokopanem.

Daedalus et Icarus (8.183–235)

Dedal in Perdik

Ko pa polagal v gomilo je truplo nesrečnega sina,
 vidi ga tam jrebica brbljava iz blatnega jarka,
 tleskne takoj s perutnicami, s petjem pa radost izrazi.
 Še je tedaj edina bila, poprej še neznana,
 nekaj pred tem postala je ptica v nenehni očitek 240
 Dedalu. Njemu brez slutnje takrat izročila je lastna
 sestra potomca v pouk, ko je dvanajsto leto dosegel –
 bistrega in dojemljivega bil je duha za učenje.
 Ta je v ribi odkril hrbtenico, za zgled si jo vzel je,
 v trdo železo je vdolbel zobe in žago iznašel;
 tudi je prvi bil on, ki je v zgib dva kraka železna

strnil tako, da v enaki razdalji, če prvi le stal je,
 drugi medtem se je gibal okrog in krog je začrtal.
 Dedal zato je fantu zavidal, nato pa z obzidja
 vrgel ga sam v Minervinem gradu. Pri tem se zlagal je,
 češ da je padel kar sam. A tedaj padajočega dečka
 Palada, ta, ki ščiti umetnost, ujela je v zraku,
 s perjem obdala ga in ga tako spremenila je v ptico.
 Bistrega uma njegovega moč poprejšnja prešla je
 v noge mu in v perutnice – in tudi ime je obdržal.
 Vendar ta ptica nikjer in nikoli ne leta visoko,
 niti ne spleta med vejami v vrhu visokega drevja
 gnezda. Le nizko nad tlemi leti, vali pa le v mejah,
 saj se spominja nekdanjega padca, boji se višine.

250

Mutatio Perdix (8.236–259)

Meleager in kalidonski merjasec

Dedal tedaj je utrujen na Etno priletel, na otok,
 kjer se je Kokal usmilil ga v prošnjah in vzel ga v zaščito.
 V tistem obdobju Atene so končno zaradi Tezeja
 nehale davek prebridki dajati. Krasili so templje
 z venci in s tem se vsi bojeviti boginji Minervi
 zahvaljevali in Jupitru zraven in drugim bogovom
 kri in druge darove in z njimi kadilo nosili.
 Hitro v vsa mesta Argolide zdaj o Tezejevi slavi
 glas je prodril in ljudstva bogate Ahaje prosila
 njega so, naj ob nevarnostih vseh velikih pomaga.

260

Kalidon ga je ponižno vznemirjen zaprosil, naj pride, 270
 tudi če tam je Meleager bil. Za prošnjo je vzrok bil
 veper, ki v službi Dianini bil je in njen maščevalec.
 Vzrok je bil to, da Ojnej je, kot pravijo, nekega leta
 Cereri žita prvine dal v dar in vina Liaju.
 Olje prinesel je v dar plavolasi boginji Minervi.
 Najprej počastil je poljskih pridelkov bogove, vsi drugi
 potlej prišli so na vrsto. A brez kadila menda so
 hčere Latonine slednjič ostali prezrti oltarji.
 Jezna prišla je k bogovom. »Za to si zaslužijo kazen,
 nepočaščena sem, nemaščevana pa nočem ostati,« 280
 rekla je in, ker prezrta bila je, je v polja Ojneju
 vepra poslala nalašč, maščevalca; sam travnati Epir
 večjih ni bikov imel, sicilski bili so še manjši.
 Močni se vrat mu je ježil, oči so krvavo žarele,
 kakor štrleča kopjišča ščetine na njem so sršele;
 hripavo krulil je stvor, čez široke so prsi mu tekle 287
 slinaste pene, vse vroče, zobje pa bili so kot slonji,
 ogenj mu šel je iz ust in pod dihom je listje gorelo.
 Setev, ki vzknila je nežno zelena, zdaj divje teptal je, 290
 zdaj po zrelem je žitu lomastil in kmetu na žalost
 v klasju uničil je up, da gumno in skedenj zaman sta
 čakala žetve, ki prej je lepo in bogato kazala.
 Grozde je težke z mladikami dolgimi tlačil in tlačil
 sad na oljki, ki vedno zelena je, lomil je veje.
 Zraven je ovce napadal, da niso ne psi ne pastir jih
 mogli braniti, goveda pa ne niti biki zdivjani.
 Ljudstvo bežalo je, več se nikjer čutilo ni varno,
 razen za mestnim obzidjem, dokler ni Meleager združil
 čete izbranih mladeničev, željnih junaštva in slave. 300
 Dvojčka sta z njimi bila, Tindarida, kot pračar je prvi,
 drugi kot jezdec slovel, in Jazon je bil, ki dogradil
 prvo je ladjo in zraven Tezej s Pejritojem dragim,
 dalje še dva Testiada, Linkej, otrok Afarejev,
 Ida okretni, Kajnej, ki takrat že ni bil več ženska,
 Levkip pogumni in suličar silni Akast in Hipotoj,
 Driant in Fojniks, Amintorov sin, in oba Aktorida,
 dvojčka, enaka na las, in prišlek iz Elide, Filej.
 Bil Telamon je še z njimi in oče junaka Ahila,
 s sinom Feretovim in pa s Hiantcem Iolajem iskri 310
 bil Evrition in z njim nepremagani v teku Ehion,
 Leleks iz Narika, in Panopej in Hilej in pa divji
 Hipas in Nestor, ki bil je tedaj še v mladeniških letih,

dalje sinovi, ki vse jih poslal je iz starih Amikel
 Hipokoont, in Penelopin tast s Parasijcem Ankajem,
 Ampikov sin bistrourni in Ojklov, pred ženo še varen,
 in Atalanta, Tegejka, okras likajskega gozda.
 Gladka zaponka ji zgoraj je spenjala vrhnjo obleko,
 skupaj je spela lase, preproste, brez vsakega krasa,
 z rame na levi je tul slonovinast visel ob telesu,
 varuh puščic, in rožljaj; in še lok je držala v levici.
 Takšna bila je oprema; obraz bi se zdel ti pri fantu
 nekam dekliški, pri kakem dekletu pa prejkone deški.
 Ko jo je videl, je v želji vzplamtel junak kalidonski,
 bogu navkljub, in prevzet od prikrite ljubezni je rekel:
 »Srečen, presrečen bo tisti, ki ta za moža ga izbere!«
 Več govoriti mu nista dopuščala čas in obzirnost,
 nanj je večji opravek velikega boja pritiskal.

320

Aper Calydonius (8.260–413)

Gozd, ki je poln bil visokih dreves in nikoli posekan,
 v ravnem začel se je, s tam je na travnike gledal položne.
 Sem prišli so možje; nekateri so mreže razpeli,
 drugi odpeli so pse in tretji za sledom stopinj šli,
 željni nestrpno že vsi, da bi srečali svojo nevarnost.
 Vzbokla dolina bila je, ki vanjo ob dežju potoki
 vodo so svojo valili, na dnu globeli pa raslo
 vrbje je gibko, tam rasla sta rogoz in loček močvirni,
 sitje je raslo in nizko trstičje pod bičjem visokim.
 Vepra od tod so pregnali in besen v sovražnikov sredo
 planil je, kot iz neurnih oblakov udarijo strele.

330

V svojem navalu pustošil je gozd in podiral drevesa, 340
 že padajoč so hreščala. Zavpili so mladci in kopja
 z lesketajočo ostjo zavihteli so s krepko desnico.
 Veper drvel je in pse je podil, če divjanju upiral
 kje se kateri je, sunil ga vstran je in s tem ga uničil.
 Kopje, ki prvi zaman ga vrgel je z roko Ehion,
 javoru zgolj je oprasnilo deblo in prasko pustilo.
 Drugo, če ne bi bilo zagnano z močjo preveliko,
 v hrbtu bi res obtičalo, kot vsem se je zdelo, tako pa
 šlo je predaleč. To kopje je Jazon zagnal, Pagasajec.
 »Fojb,« zaklical je Ampikov sin, »od nekdaj častim te, 350
 zdaj mi nakloni, da kopje zares bo zadelo, v kar merim!«
 Kolikor mogel je, bog ga uslišal je. Vepra zadel je,
 ni pa ga ranil, letečemu kopju je namreč Diana
 ost odlomila, da palica topa je v cilj priletela.
 Vzdražena zver se razvnela je, že je divjala kot strela,
 ogenj je švigal iz njenih oči, še dih je bil plamen.
 Prav kakor kamen zleti z napete vrvi na obzidje
 ali v utrjeni stolp, kjer je polno vojakov, tako je
 veper nevarni z neznansko močjo se zagnal proti mladcem,
 Evpalamóna podrl je in Pelagóna, ki krila 360
 desni sta bok. Oba so tovariši komaj rešili.
 Ni pa Enajsim, sin Hipokoóntov, se smrti izognil,
 tresel se je in hotel bežati, a že pod koleno
 veper tedaj je usekal. Na mah popustile so kite.
 Padel bi bil še Nestor iz Pila, kar tam, še pred Trojo,
 vendar si raje pomagal je s kopjem, s katerim je skočil
 hitro med veje drevesa, ki tamkaj v bližini je stalo,
 z njega pa varno sovražnika gledal, ko beg mu uspel je.
 Tam ob hrastovem deblu je zver priostrila čekane,
 z upom v tako pridobljeno orožje grozila je s smrtjo – 370
 z oklom Evritida silnega zdaj je za stegno popadla.
 Dvojčka, tedaj še ne ozvezdji, oba znamenita,
 konja sta jahala dva, ki sta bolj kakor sneg se belila,
 kopje oba pa tako sta metala, da v zraku se tresla
 ost je in vepra takrat bi ranila, če ne bi ščetinar
 v gosto zatekel se hosto, saj vanjo ni moglo leteti
 kopje in hkrati nikoder bila ni dostopna za konja.
 Šel pa za njim Telamon je, a v naglici ves neoprezen
 z nogo zadel v korenino, ob njej se spotaknil in padel.
 Že mu Pelej je pomagal na noge; na lok je Tegejka 380
 dala puščico, napela tetivo in hitro sprožila.
 Zveri trstika je hrbet oprasnila in obtičala

tam pod ušesom ter z nekaj krvi pordečila ščetine.
 Sama Tegejka pa ni se tako zelo veselila
 tega lučaja, kot sam Meléager. Prvi z veseljem
 kri je opazil menda in tovarišem svojim pokazal,
 njej pa je rekel: »Zaslužena čast junaštva te čaka!«
 Moški zardeli so, zdaj se vzpodbujali ter si dajali
 z vzkliki poguma in kopja metali brez vsakega reda.
 Vsa ta številčnost jih prej je ovirala, niso zadela. 390
 V svojo pogubo tedaj je Arkadec z dvorezno sekiro
 besen zaklical: »S poti umaknite se, mladci, da boste
 videli, koliko moško orožje je boljše kot žensko!
 Tudi če z lastnim orožjem bi vepra branila Diana,
 njenemu varstvu navkljub ga podrla bo moja desnica!«
 To je z oholim bahaštvom govoril, dvorezno sekiro
 dvignil z obema rokama nato in stopil na prste,
 nagnil naprej se, pripravljen, da v divjem zamahu udari.
 Drzneža zver prehitela je zdaj in nad dimlje, kjer pot je
 smrti strahotni najbližja, mu okla oba zasadila. 400
 Zgrudil se k tlom je Ankaj in njegovo drobovje mu v vozlih
 zdrknilo ven je na zemljo, ki sam jo s krvjo je namočil.
 Zdaj je Iksionov sin Pejritoj odšel nad sovraga,
 kopje je lovsko imel in vihtel ga je s krepko desnico.
 »Ti si mi dražji kot jaz sam sebi, ti del moje duše,
 stoj in ne hodi,« zaklical mu sin je Ajegejev. »Saj tudi
 zdaleč ostaneš junak: Ankaju je škodila drznost.«
 Težko je kopje z medeno ostjo po povedanem vrgel,
 z njim je dobro nameril in cilj bi gotovo zadelo,
 vendar mu to je preprečila listnata veja na hrastu. 410
 Tudi sin Ajsonov kopje zalučal je, a se od vepra
 proč obrnilo v nedolžnega psa je in v drob ga zadelo,
 vsega predrlo in slednjič nato se še v tla zasadilo.
 Roka Ojnidova s srečo različno dve kopji je vrgla,
 prvo je v tleh obtičalo, a drugo v neresčevem hrbtu.
 Hitro, medtem ko besnel je in v krogu vrtel se in sukal,
 krulil in pene so mešale s svežo krvjo se, pritekel
 k njemu je ta, ki mu rano zadal je. Še bolj ga je dražil,
 svetlo mu lovsko je kopje zabodel naravnost med pleča.
 Z glasno pohvalo tovariši duška so dali veselju, 420
 vsi zmagovalcu desnico so stiskali s svojo desnico,
 zver neznansko, ki toliko tal je ležeča pokrila,
 gledali so, se čudili, sodili, da ni se še varno
 zdaj dotakniti je, vendar pomakali v kri so orožje.

Meleager et Atalante (8.414–444)

Sam Meléager z nogo na glavi nevarni je rekel:
 »Vzemi, Nonakrijka, plen si, ki moj je po pravu, in deli
 z mano si slavo!« In hitro nato ji plen je izročil,
 dal ji je kožo, ki trde na njej so ščetine sršele,
 dal ji še glavo, ki dva sta velika jo okla krasila.

Dar ji je všeč bil in hkrati ji všeč je postal darovalec.

430

Drugi bili so natakneni, vsi so po vrsti mrmrali,

Testijeva pa sta dvignila roke, na glas sta zavpila:

»Vse odloži zdaj, ženska, in slave nam naše ne jemlji,
 nič ne obetaj si s svojo lepoto, lahko te prevara,
 nič ne bo ti koristil zaljubljenec s svojim darilom!«

Vzeli so dar, a njemu pravico, da sme darovati.

Tega ni mogel prenesti, od jeze z zobmi je zaškripal
 Marsov potomec in rekel: »Pokažem vam, koliko loči,
 roparji tuje časti, se dejanje od grožnje!« In v prsi,
 hudega nič sluteče, je Pléksipu kopje zabodel.

440

Tokseju, ki je ugibal, kaj zdaj naj napravi, in hkrati
 brata bi rad maščeval in se bal je njegove usode,
 ni dopustil oklevanja, kopje, še toplo od prejšnje,
 v bratovski krvi njegovi nemudoma znova ogrel je.

Altaja in Meleager

V templje bogov je Altaja nosila zahvalne darove
 sinovi zmagi v spomin, ko brata prinesli so mrtva.
 Z jokom in z bridkimi vzkriki tedaj napolnila je mesto,

z zlatom pretkano obleko je menjala z žalno črnino.
Ko pa je zvedela, kdo je morilec, vsa žalost prešla je,
solze tedaj so prenehale, vzklija je želja po kazni.

450

Neko poleno bilo je, ki tri so ga sestre na ogenj
dale takrat, ko Altajin otrok na svet je prijoval.
Nit usode medtem otroku so s palcem napredle.
»Toliko damo ti časa,« so rekle, »kot temu polenu,
novorojenček!« Ko to so napoved izrekle, boginje
hitro odšle so, a mati je brž potegnila iz ognja
glavno gorečo in vso poštopila jo z vodo studenčno.
Dolgo hranila poleno je skrito v notranjih prostorih,
shranjeno to je ohranjalo tvoje življenje, mladenič.
Mati ga zdaj je prinesla ter bakle in dračje velela
vžgati; ko vse je vzplamtelo, še sama je k ognju stopila.
Štirikrat vtem je poskusila dati na ogenj poleno,
štirikrat spet zadržala ga, v boju kot mati in sestra,
eno srce ji dvojna ljubezen je vlekla v nasprotja.
Večkrat obraz iz strahu pred zločinom ji ves pobledel je,
večkrat ga srd, ki žarel iz oči je, oblil je z rdečico;
zdaj ji pogled je bil tak, kot bi komu ne vem kaj grozila,
zdaj bi gledalec spet menil, da v njem usmiljenje vidi.
Prej razkačena jeza ji že posušila je solze,
vendar so spet ji privrele. Bila je kot ladja, ki veter
vetru iztrga jo, temu pa spet nasprotni tokovi –
silo obojno občuti, obema pokorno se vdaja.
Nič drugače med dvomi ni zdaj Testiada trpela,
jeza jo sprva pustila je, potlej se spet je vrnila.
Vendar je sestra postajala v njej močnejša kot mati,
da bi s krvjo potolažila bratovi senci, ljubila
z mržnjo je. Kajti ko ogenj je jeze prevladal, je rekla:
»V teje grmadi bo zdaj telo mi lastno gorelo!«
V roki okrutni držala je reva usodno poleno,
spet pred grmado postala za hip in naposled dejala:
»O Evmenide, vse tri, maščevanja boginje, zdaj glejte
strašno daritev, ko zlo obenem maščujem in delam!
Smrt se le s smrtjo poplačati more, zločin izravnati
mora z zločinom se, mrtvim pridružiti mora se mrtvi,
s to nakopičeno žalostjo dom naj brezbožni propade.
Naj se Ojnej veseli ves srečen ob sinovi zmagi,
Testij pa sam naj ostane? Oba naj občutita žalost.
Vedve pa, bratovski duši in senci po novem, čutita
zdaj počastitev od mene in žrtev posmrtno sprejmita,

460

470

480

s ceno visoko pripravljeno, sin moj nesrečni bo mrtev. 490
 Joj mi! In kam drvim? Odpustita mi, materi, brata!
 Roke mi odpovedujejo. Smrt je zaslužil, priznam to,
 vendar se hkrati upira mi to, da bila bi morilka.
 Torej brez kazni ostane naj živ in kot kak zmagovalec
 vlada tem krajem poslej, ponosen na svoje uspehe,
 vidva pa zgolj kot pepel in kot mrzli bi senci ležala?
 Tega ne bom prenesla. Umre naj zločinec, četudi
 up bo očetu ugasnil in dom in kraljestvo propadla!
 Kje materinsko srce je? Kje nežna je skrb za otroka?
 Kje je, o kje je, kar dvakrat pet mesecev zanj sem trpela? 500
 O da kot novorojenček v takratnem bi ognju bil zgorel,
 o da bi to dopustila takrat! Kot po milosti moji
 prej si živel, po svoji zaslugi umri in boš plačan.
 Dal boš življenje, ki dvakrat sem dala ti jaz ga; ob rojstvu,
 spet ob ognjišču. Če ne, pa k bratoma v grob me položi!
 Hočem, ne zmorem. Kaj naj? Pred očmi zdaj vstaja prizor mi
 tega uboja in ranjenih bratov, nato pa se zopet
 v prsih ljubeče srce kot materi skrbni mi trga.
 Jaz, nesrečnica! V slabem zmagujeta, brata, pa dajta,
 saj ko oba potolažim, prišla bom še sama za vama!« 510
 To je dejala in že smrtonosno poleno z desnico,
 vso drhtečo, je vrgla, obrnjena vstran, med plamene.
 Les celo je zavzdihnil tedaj, če ni se le zdelo,
 v hipu, ko ogenj nerad ga objel je s svojimi zublji.

Stipes Altheae (8.445–541)

Daleč in ne da bi slutil Meléager z istim plamenom
 gorel je, čudno vročino je čutil, da žge ga v drobovju,
 vendar je hrabro prenašal vse to neznansko trpljenje.
 Žal mu bilo je samo, da ni padel v krvavem spopadu,
 v mislih na to blagroval je Ankaja in rane njegove.
 Z glasom poslednjim je klical očeta priletnega, brate, 520
 ljubljene sestre in ženo med vzdih, morda pa še mater.
 Ogenj medtem plapolal je in z njim bolečine so rasle,
 z njim so pojemale spet, ko ugasnil je, z njim so minile.
 Duša polagoma zdaj je odhajala v mirno ozračje,
 prav kot polagoma oglje žareče pepel je pokrival.

Strt je bil Kalidon: žalovali so mladi in stari,
 ljudstvo in plemstvo ihtelo je, vse Kalidonke evenske
 mršile so in pulile lase in se bile po prsih.
 Oče se vrgel na tla je in sive lase in obraz je 530
 s prahom si mazal in dolgo življenje je lastno preklinjal,
 mati pa, v jasnem zavedanju svojega strašnega dela,
 sama si sunila v drob je bodalo in kazen plačala.
 In če stotero zgovornih jezikov bi bog mi dal v usta,
 umnost obsežno in vso helikonsko sposobnost, ne mogel
 s svojim bi glasom izraziti žalosti sester nesrečnih.
 Ni jim bil več mar videz, po prsih so tolkle, vse plave;
 truplo, ki tam je ležalo, zaman so hotele ogreti,
 ko je na odru bilo, so še lesu dajale poljube,
 potlej, ko ogenj je vse upepelil, pepel so jemale,
 k srcu ga stiskale, zgrudile tam se in kamen z napisom 540

Convivae Acheloi (8,547–610)

v solzah objemale, kot bi bil brat zaobjet že v imenu.
 Končno Latonina hči je bila zadovoljna z nesrečo
 hiše Partaona, sestre, vse razen Gorge je in snahe,
 slavne Alkmene, operila, dvignila vse in jim roke
 v dolge peruti razvlekla ter usta jim v kljun raztegnila,
 potlej pa vse spremenjene kot ptice poslala v ozračje.

Aheloj, najade in Perimela

Vmes Tezej, ki se prej udeležil je skupnega lova,
 v mesto Tritonide šel je, kjer vladal takrat Erehtej je.
 Pot Aheloj mu zaprl je, v dežju kipeč ga ustavil:
 »Stopi no sem, Kekropid, kar k meni pod streho,« je rekel, 550
 »nič ne zaupaj deročim valovom, ki debela debela
 s sabo odnašajo, skale valijo med silnim hrumenjem.
 Videl sem sam, ko staje visoke na bregu in črede
 proč so odvlekli; ni moč pomagala govedu ne konjem
 njihova hitrost. Pa tudi mladeničev mnogo v vrtincih
 ta hudournik utopil je, vtem ko spomladi po gorah
 spet so kopneli snegovi. Zato je bolj varen počitek,
 dokler vodovja ni manj, da teklo v navadnih bi mejah,
 dokler spet struga ne bo sprejemala sčiščene vode.«
 Sin mu Ajgejev pritrdil je. Rekel je: »No, Aheloj, prav, 560
 tvoje vabilo na dom in nasvet tvoj – oboje sprejemam!«
 Stopil nato je v dvorano, zgrajeno iz plovca in sige,
 mokra v njej tla so bila in mehek jih mah je pokrival,
 strop so krasili izmenično polži škrlatni in školjke.
 Ko Hiperion premeril s potjo polovico je dneva,
 z družbo tovarišev lovskih Tezej na blazine je sedel.
 Tu je sedel Iksionov sin, trojzenski junak pa,
 Leleks, že skorajda plešast in siv, sedel je nasproti.
 Dalje še drugi bili so, ki rečni jih bog akarnanski
 prav tako je počastil, ponosen na takšnega gosta. 570
 Nimfe nato bosonoge takoj so pristavile mize,
 vse obložile z jedmi, po končanem obedu pa vino
 v bisernih čašah prinesle. Tedaj mogočni junak je
 morje v daljavi premeril z očmi in povprašal: »Kateri
 tistile kraj je?« Pokazal je s prstom. »Še to nam razloži,
 kakšno ime ima otok, ki zdi se, da ni samo eden?«
 »Res ni le eden, kar vidite,« zdaj Aheloj je odvrnil,
 »pet je otokov, težko jih razločiš zaradi razdalje.
 Da pa ne boste čudili se delu Diane prezrte –

to so bile najade. Zaklale so dvakrat pet juncev, 580
 poljske bogove so zraven klicale k daritvi, a mene
 niso se spomnile v slavnostnem zboru in v radostnem plesu.
 Jaz sem vzkipel in bil tolikšen, kot kadar najbolj narasem,
 strašen, ker jeza in voda bili sta enaki, sem trgal
 gozd od gozdov, od travnikov travnik in z zemljo odnašal
 v morje sem nimfe, ki zdaj so šele se spomnile name.
 Cele predele moj tok je z morskim nanosil, nato pa
 vse zaporedoma ločil na toliko majhnih otokov,
 kolikor sredi morja Ehinad zdaj videti moreš.
 Vendar, kot vidiš tam daleč, glej, daleč je v morje odmaknjen 590
 otok, ki meni je drag. Za mornarje je to Perimela.
 To Perimelo sem ljubil in vzel ji njeno devištvo.
 Oče pa njen, Hipodamant, razjezil se je in jo s skale
 v morje globoko je vrgel, da reva bi v njem utonila.
 Jaz sem ujel jo, jo držal in zraven zaklical: »Pomagaj,
 ti, ki dobil si trizob, da vodovju nemirnemu vladaš
 v zemlji najbližjem kraljestvu, zdaj prosim te, njej, ki utaplja 601
 srd jo očetov, Neptun, daj kraj ali v kraj jo spremeni!«
 To sem govoril in sveža je prst jo v vodi obdala, 609
 udje pa, vsi spremenjeni, razrasli so v velik se otok.«

Bavkida in Filemon

To Ahelaj je povedal. Utihnil je. Čudni dogodek
 ganil je vse. Verujočim Iksionov sin se je rogala
 in, ker upornega bil je duha, do bogov prezirljivec,
 rekel je: »Bajko česnaš, Ahelaj, ko tu pripisuješ
 moč bogovom, da zmorejo dati in vzeti obliko.«
 Vsi so osupnili, vsi so obsojali take besede,
 zlasti izkušeni Leleks priletni, ki rekel je tole:
 »Moč neba je neznanska in nima ne meje ne konca,
 kar so kdaj bogovi hoteli, se vse je zgodilo.
 Da pa ne boš več dvomil – nekje na frigijskem griču 620
 lipa in hrast sta soseda, obdana sta z nizkim obzidjem.
 Sam sem že videl oba, ko v Pelopov kraj me Pitej je
 svojčas poslal, ker vladal nekoč je tam njegov oče.
 Jezero tam je v bližini. Ta kraj je nekoč bil obljuden,
 zdaj pa ponirki in vodne kokoške oživljajo vodo.
 Jupiter tja prišel je v človeški podobi; z očetom
 hodil Atlantov je vnuk, ki glasniška je krila odložil.
 K tisoč sta hišam prišla in prosila povsod prenočišča,

tisoč je hiš zaprlo zapah, a naposled ju ena
 le je sprejela. Bila je prav majhna in s slamo pokrita. 630
 Bavkida, starka pobožna, in iste starosti Filémon
 v mladih sta letih v tej koči se vzela in v njej ostarela;
 revščine nista prikrivala niti ob njej nejevoljna
 nista bila, zato sta lahko jo prenašala vedro.
 V hiši zaman bi iskal gospodarja, tam ni bilo hlapcev,
 v hiši bila sta le dva, poslušal je vsak in veleva.
 Zdaj sta do kože prišla nebeščana, s pozdravom sta vanjo
 s sklonjeno glavo vstopila pod nizkim podbojem nad vrati.
 Starček primaknil je klop, ki jo Bavkida skrbna pokrila
 prej je z blagom preprostim, češ, sedita, tu se spočijta. 640
 Bavkida zdaj na ognjišču še topli pepel je razgrebla,
 prejšnjega dne žerjavico znova razvnela in nanjo
 dala je listja in suhega lubja ter s starčevsko sapo
 ogenj zanetila, potlej pa šla in spod strehe prinesla
 veje in dračje ter to nalomila pod majhen kotliček;
 zelju, ki mož ga prej je nabral v zalivanem vrtu,
 liste nato je porezala. On izpod črnega trama
 z burklami snel prekajeno je gnjat, ki se tam je sušila.
 Dolgo jo hranil je v ta namen, zdaj droben je košček
 slednjič odrezal za gosta in v vodi kipeči ga kuhal. 650
 Čas, ki tako je minil, so si krajšali s svojim pomenkom.
 Onadva vmes sta zrahljala slamnjačo iz mehkega ločja, 655
 vtaknjeno v star posteljnjak, ki je z nogami vred bil iz vrbe.
 To sta pokrila z odejo, ki nista sicer je nikoli
 razen ob prazničnih dneh razgrinjala: borna in stara
 vendarle ni se zdela odveč na ležišču iz vrbe.
 Nanjo sta legla bogova. Spodrecana, z roko tresočo, 660
 starka je mizo pripravila. Tretja je noga pri mizi
 krajša bila; podložila je črep. Ko tako podložena
 miza se ni več nagibala, ravno z zeleno je meto
 zdrgnila, potlej deviške Minerve dvobarvne olive
 nanjo postavila, zraven drenulje iz kvašene gošče,
 regrat, endivijo, gostega kislega mleka in jajca,
 mehko obarjena v ne preveč vročem pepelu, a vse to
 v borni glineni posodi. Potem podobno razkošen
 vrč je na mizo prišel in iz bukve izstružene čaše,
 vse na notranji strani prevlečene z voskom rumenim. 670
 Kmalu nato so prišla z ognjišča še topla jedila,
 dalje spet vino, ne kdove kaj staro, a to odmaknili
 vstran so nekoliko, s tem so dobili za drugo jed prostor.
 Tu so orehi bili in pomešane z dateljni smokve,

slive in jabolka, v večjih košarah dehteča, in grozdje,
s trte škrlatne natrgano, v sredi pa svetlo satovje.
Poleg vsega in nad vsem sta bila prijazna obraza,
z voljo pripravljena gostoma hitro in dobro postreči.

Philemon et Baucis (8.611–694)

Vmes sta zaznala oba, da se vrč, ki iz njega nalili
tolikokrat so, kar sam spet polni. Oba sta prevzeta
čudu se temu čudila in v strahu privzdignila roke.
Bavkida s plašnim Filémonom vred je prosila bogova,
naj oprostita, ker bil je obed brez prave priprave.
Eno edino imela sta gos, ki je čuvala kočo,
to domačina bi gostoma božjima rada zaklala,
vendar bila je prehitra s perutmi in starca počasna,
dolgo tako je bežala, dokler se ni slednjič zatekla
prav k bogovoma. Tadvaj je nista pustila zaklati.
»Res sva bogova,« sta rekla, »brezbožno soseščino kmalu
kazen zadene zaslužena. Vidva pa zla se ne bojta.
Vendar sedaj takoj zapustita to svojo kočuro,
pridita z nama, odšli bomo v hribe, na goro visoko!«
Starca sta res ubogala, s palico v silnih težavah
noge prestavljala. Vsi so se dolgo povzpenjali v kreber.
Manjkal je le še streljaj s puščico in lokom do vrha,
kar sta se hkrati ozrla. Oba za seboj sta pod vodo
videla vse, le kajža domača je stala na suhem.
Ko sta se temu čudila, nad svojih sosedov usodo
skupaj jokala, se hišica njuna, še dvema premajhna,
v tempelj tedaj spremenila je. Hlodi postali so stebri,

680

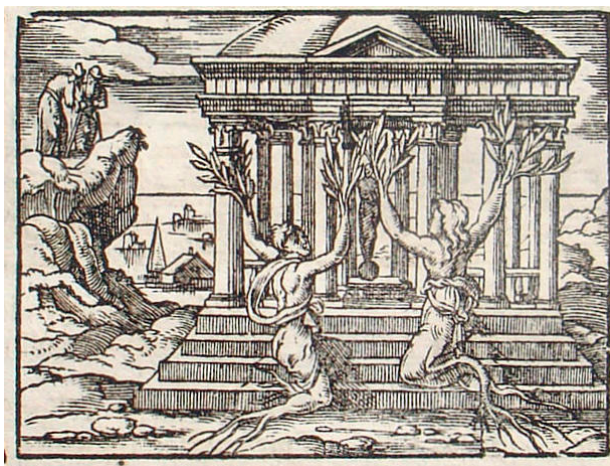
690

700

slama je porumenela in streha bila je kot zlata,
 vrata vsa večje izdelana, tla je sam marmor pokrival.
 Z glasom prijaznim nato je Saturnijec rekel: »Povejta,
 starček poštene in žena, zakonca poštenega vredna,
 kaj bi želela?« Ko z Bavkido nekaj besed je izmenjal,
 slednjič bogovoma željo obeh je povedal Filémon:
 »Rada oba svečenika bila bi, da vaju bi tempelj
 čuvala. In ker sva složno doslej živela, naj naju
 ura taista pobere oba, da njenega groba
 videl ne bom in da ona nikoli ne bo me zagrebla.«
 Želja se res je spolnila, bila sta varuha templja,
 dokler živela sta. Ko sta že stara, od let onemogla,
 stala slučajno na svetih stopnicah in spet o usodi
 kraja menila se, Bavkida videla je, da Filémon
 vejice z listjem zelenim poganja – in on, da jih ona.
 Ko se nad njima že vrh je košatil, lahko sta kljub temu
 rekla še zadnjič: »Pozdravljen, moj mož.« »Pozdravljena, žena.«
 Hkrati sta vzela slovo in skorja obraz je prekrila.
 Zdaj še pokaže Bitinijec rad ti drevo ob drevesu,
 zrasli iz dvoje teles. Vse to so resnobni mi starci
 pravili – da bi lagal, nihče imel ni razloga.
 Tudi jaz sam, ko hodil sem tam, na vejah dreves sem
 vence obešene videl, jim sveže dodal in pripomnil:
 »Vernost bogovom je všeč; če častiš jih, časti si deležen.«

710

720

Pii homines mutantur (8.695–724)

Nehal je; zgodba in on, ki jo pravil je, vse sta ganila,
 zlasti Tezeja. Ker ta bi še več o čudežih božjih

rad izvedel, mu bog kalidonske je reke, naslonjen
 z roko v blazinah, dejal: »So takšni, junak, ki obliko
 enkrat lahko spremenijo in ta jim potlej ostane;
 drugi pa spet so, ki večkrat lahko spremenijo zunanost. 730
 Ti si že tak, Protej, ki v morju med kopnim prebivaš.
 Zdaj si se zdel kot mladenič, spet drugič nekoč si kot lev bil,
 zdaj pobesneli si veper bil, zdaj si bil kača, katere
 vsak se je bal dotakniti, a zdaj si spet bik bil z rogovi;
 večkrat si zdel se kot kamen in tudi drevo si bil večkrat,
 včasih si vode tekoče posnemal podobo kot reka,
 včasih pa, ravno nasprotno, si vodin sovražnik bil – ogenj.

Erisihton

Žena Avtolikova, ki njen oče je bil Erisihton,
 tudi pravico je takšno imela. Njen oče preziral
 moč bogov je in ni na oltarjih prižigal kadila. 740
 Pravijo tudi, da Cererin gaj je posekal s sekiro;
 z istim železom oskrunil je stare in svete nasade.
 V njih se je hrast starodaven razraščal ogromnega debela,
 gaj že kar sam, in na njem so viseli trakovi in venci,
 skupaj z napisi v zahvalo, v dokaz izpolnjene prošnje.
 Večkrat pod njim so driade se zbrale na slavnostnem raju,
 večkrat so roke po vrsti si dale in šle okrog debela.
 Sam obseg pri deblu je meril kar trikrat pet laktov,
 druga drevesa pod njim niti tolikšna niso se zdela,
 kakor pod vsakim drevesom, kjerkoli že raste, je trava. 750
 Triopov sin kljub temu s sekiro mu ni prizanesel,
 mirno služabnikom rekel posekati sveto drevo je.
 Ko jih je videl, kako oklevajo, vzel je sekiro
 enemu tam izmed njih in brezbožno tako spregovoril:
 »Tudi če ne bi le ljub bil boginji, če sama boginja
 bil bi, z zelenim se vrhom bo moral zdaj tal dotakniti!«
 To je dejal in zamahnil s sekiro v drevo od strani je.
 Hrast se Deójin je stresel in glasno zaječal, ko listje
 vse je začelo bledeti in hkrati z njim želod bledele je,
 z njim so zapored polagoma veje na hrastu bledele. 760
 Brž ko je roka brezbožna s sekiro zasekala v deblo,
 izza presekanke skorje se kri je pri priči ulila,
 prav tako, kot bik krvavi, ko ogromen se zgrudi
 pred žrtvenikom in tam mu kot žrtvi presekajo tilnik.
 Vsi so se zdrznili; bil je poskus, da nekdo bi preprečil

grozno dejanje in ostro dvorezno sekiro zadržal. To je Tesalec opazil in rekel: »Za svojo pobožnost sprejmi plačilo!« In vanj je obrnil z drevesa sekiro, glavo mu snel, nato pa naprej po drevesu je sekal. Takšne tedaj iz mogočnega hrasta prišle so besede: »Cereri nimfa najljubša v tem silnem drevesu prebivam, zdaj, pred smrtjo, povem ti, da čaka za tvoja dejanja kazen te, kar mi edina tolažba je zdaj, ko umiram!« On pa ni nehal z zločinskim početjem, dokler se ni končno hrast, z nešteto udarci omajan, z vrvmi pa potegnjen, zvrnil in s težo nešteto dreves pod sabo polomil.

770

Nefas Erysichthonis (8.738–776)

Gozdna in lastna izguba driade močno sta pretresli, žalostne, v črno oblečene, naglo odšle so k Cereri, naj Erisihton bo kazni deležen, jo v prošnjah rotile. Res jih takoj je uslišala, z lepo pokimala glavo, žitne poljane z bogatim pridelkom potresla in kazen našla, usmiljenja vredno, če komu se s takšnim zločinom smilil lahko bi – sklenila je mučiti s strašnim ga Gladom. Toda ker sama ni mogla nikakor dobiti dostopa k temu božanstvu – usoda ne da, da kdaj bi lahko se družila Cerera z Gladom – je našla pomoč oreade, ene od gorskih in poljskih boginj, in tako ji dejala: »Zgoraj na Skitije skrajni obali ledeni so kraji, žalosten svet, neploden, brez žita in drevja in zemlje; Mraz tam prebiva nevzdržni, Drget in Bledica in z njimi mršavi Glad. Ukaži mu, naj se brezbožnežu spravi

780

790

v trebuh preklicani, kjer ga še tolikšna množica hrane
več ne premaga. Kar mene in mojo oblast naj užene!
Pot naj te nič ne straši, ta voz, ki ti dam ga, si vzemi,
vzemi še zmaja, oba ju visoko na vajetih vodi!«

Ko ji ga dala je, ta odpeljala se z zračnim je vozom
v Skitijo, kjer je na vrhu Kavkaza, kot pravijo gori,
zmaja izpregla. Zagledala sredi peščenega polja
Glad je iskani, ki s svojimi nohti in tudi z zobmi je
redko rastoča zelišča si grebel iz tal in jih pulil.

800

Zmršenih las, udrtih oči, mrliško bled v lica,
ustne bile so umazano sive, čeljusti nagnite,
koža je trda bila in skozenjo si videl drobovje,
suhe kosti so štrlele na bokih ukrivljenih, trebuh –
nič ga bilo ni – le prostor, kjer prsi so v praznem visele,
zdelo se je, da jih zgolj hrbtenica nekako podpira;
skele je suhost poudarila, dala oteklost kolenom,
gležnji čezmerni kot grče debele navzven so moleli.

808

Ko ga od daleč je videla – bliže ni upala iti –
brž je ukaz sporočila boginjin. Nato je postala;
resda je daleč od njega bila in je komaj prispela,
vendar je glad občutila, zato je spet zmaja zapregla
ter se visoko po zraku vrnila v hajmonsko deželo.

810

Ceres Famem arcessit (8.796–813)

Cererin novi ukaz, čeprav je bil vedno nasproten
njenemu delu, izvršil je Glad, ki ga veter po zraku
nesel je zdaj na novi naslov, kjer hitro je vstopil
v sobo k zločincu in v spanju trdno je – bilo je ponoči –

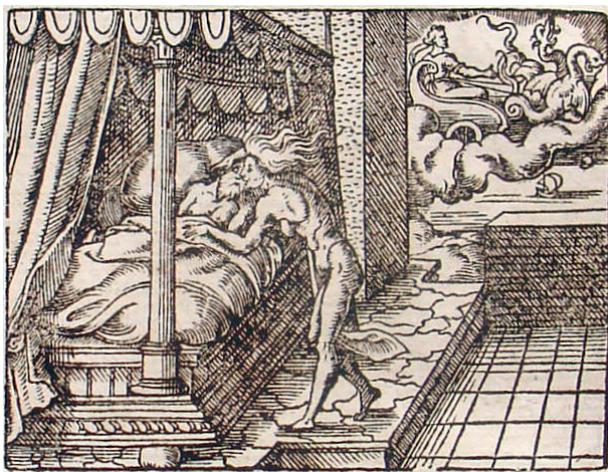
prav kakor zna, iznenada, z obema objel ga rokama.
 Dahnil se vanj je in usta in grlo in prsi mu hkrati
 vse je prepihal in lakoto v praznih mu žilah obudil.
 Ko je izpolnil ukaz, je bogato zapustil deželo,
 v revno pokrajino vrnil domov se je, v znane brloge.

820

Z lahnimi krili prijetni je sen Erisihtona božal
 dalje, ko v sanjah zahteval je hrane in usta odpiral,
 trl z zobmi neprestano in varal je grlo, ker tlačil
 vanj je jedačo, ki ničeve nič nikjer je bilo ni –
 brez uspeha namesto jedi le zrak je požiral.
 Ko pa se res je prebudil, neznanski se tek ga je lotil,
 grlo požrešno mu dražil in z njim neizmerni želodec.
 Nič ni odlašal, prav vse, kar so morje in zrak in pa zemlja
 nudili, vse je zahteval, ko hkrati ob polni je mizi
 tožil o lakoti, hotel je še; vse to, kar zadosti
 mestom bilo bi in ljudstvu, je zanj bilo vedno premalo,
 kolikor več je pogoltnil, še toliko več si je želel.
 Kakor ni morju, ki reke vse zemlje sprejema, nikoli
 vode dovolj, ko požira valove pri vseh veletokih,
 kakor se ogenj požrešni nikdar netiva ne brani,
 hlode neštete sežiga in kolikor bolj se razmahne,
 toliko več zahteva, množina ga le še razjari –
 usta tako Erisihtona podlega sleherni hrano
 vzela so, hkrati pa še si želela, ker vsaka jedača
 vzrok je nadaljnji bila, ko sproti je vse šlo v praznino.

830

840

Fames nefario inspirat (8.814–842)

Lačen pospravil že dedno bogastvo je v brezno trebuha,
vendar kljub temu gladu si neznanskega ni potolažil,
še mu nezmanjšan ostal je in silne požrešnosti ogenj
nepomirljivo ga žgal je. Ko vse pognal je po grlu,
hči je ostala, ki boljšega vredna bila je očeta.

Ves obubožan še njo je prodal, a kot plemkinja sama
kupca ni marala, roke je dvignila, morju je rekla:

»Ti, ki si vzel mi devištvo« – to res Neptun ji je storil –

850

»prosim, poslušaj in novega zdaj gospodarja me reši!«

Prošnjo ji bog je uslišal; čeprav njen mož ji sledil je,
brž jo spremenil je, možko zunanost ji dal in opravo,
kakršno človek ob vodi, ko ribe lovi, potrebuje.

Ko jo je videl njen mož, je rekel: »O ribič, ki trnek
z vabo neznatno zakrivaš, želim ti, naj morje bo mirno,
riba v globini naj nič pred teboj se oprezna ne skriva,
trnka nič naj ne čuti, vse dokler se nanj ne ujame.

Pravkar razmršenih las in v preprosti obleki se ženska
tu na obali nekje je ustavila, sam sem jo videl.

860

Kje je, povej mi, nikjer več sledi nobene ne najdem.«

Ona spozna, da je krinka uspela, vesela, ker mož zdaj
njo po njej sprašuje, takole mu zvita odvrne:

»Kdorkoli si, oprosti, nikamor s te vode že ves čas
svojih oči ne obračam, ko vneto sem ves čas pri delu.

Vendar, da manj boš dvomil – pri morskem božanstvu, ki zdaj mi
tu pri teh ribah pomaga, doslej se na tejle obali
ni ustavil ne moški ne ženska. Le jaz sem izjema.«

To gospodar je verjel in v pesku je pete obrnil
ter se prevaran oddaljil, a ona kot prej spet bila je.

870

Ko je odkril, da se hčerka lahko poljubno spreminja,
jo, Triopéido, večkrat še oče prodal je, a ona
zdaj kot kobilica, kot ptica, in drugič kot krava, košuta
spet je ušla in s hrano krivično očeta redila.

Slednjič, ko vse je pospravila ta nenasitna požrešnost,
ko mu še zadnja jedila je huda bolezen požrla,
sam si je trgati ude začel in jih lakomno gristi,
krčil nesrečnik si lastno telo je, ko z njim se je hranil.

Kaj sploh mudim se pri drugih? Saj jaz, mladeniči, često
sam spreminjam zunanost, čeprav v omejenem obsegu.

880

Včasih sem takšen kot zdaj, spet drugič se vijem kot kača,
včasih pa, kot bi bil krava vodnica, roge si nadenem.

Dokler sem mogel, roge, a kot vidiš, na eni mi strani
čela zdaj en rog manjka!« In vzdih je zadušil besede.

Filia a patre venditur (8.834–878)

Deveta knjiga

Aheloj in Herkul

Kaj vzdihovanja je vzrok in okrnjene glave, boga je vprašal junaški Neptunec, nakar Ahelaj mu, ovenčan s trstjem okrog razmršenih las, je začel govoriti:
 »Bridko zadevo rad čul bi, a kdo naj premagan spominja svojih se bojev? Pa vendar ti vse bom po vrsti povedal. Ni mi v sramoto, da bil sem premagan, in da sem boril se, v čast mi je: s slavo nasprotnik mi daje veliko tolažbo. Kdaj ti morda je ime do ušes prišlo – Deianira nekdaj med vsemi dekleti bila je najlepša mladenka, med mnogoterimi snubci je up in zavistnost budila. V hiši, kjer želel imeti sem tasta, še sam sem potrkal. »Sprejmi, Partáonov sin, me za zeta,« sem rekel. To rekel tudi Alkid je, a drugi s poti so stopili obema. On, da ji Jupitra dal bo za tasta, in s slavo junaško bahal se je, ker ukaze je mačehe svoje izpolnil. Jaz sem bil proti: »Sramotno bilo bi, če smrtniku bog bi prostor odstopil,« – on ni bil še bog – »in veš, da kraljujem vodam, ki tečejo v svojih zavojih po tvoji deželi. Če bom tvoj zet, ti ne bom kot tujec iz daljnih pokrajin; kot domačin bom ostal in spadal pod tvoje kraljestvo. Naj mi ne škodi, da ni mi mrzka kraljeva Junona, niti, da ni mi nihče za kazen naložil naporov. Jupiter tvoj da je oče, to praviš, Alkmenin potomec.

10

20

Hercules et Achelous (9.1–92)

Bodisi oče namišljen – morda pa po krivdi resničen.
 Mamin ljubimec po tvojem je oče! Izberi, ti ljubši
 zdaj je namišljeni Jupiter – ali pa rojstvo v sramoti?«
 Že ko tako sem govoril, z očmi me je srepimi gledal,
 potlej pa, ne da vzplamtelo bi jezo premagati mogel,
 rekel je zgolj: »Jaz boljšo desnico imam kakor jezik.
 Ti v govorjenju zmaguj; dovolj je, da zmagam v borjenju!« 30
 Besen izzival spopad je. Bilo me je sram, da umaknil
 zdaj bi se temu bahaču; odvržem zeleno obleko,
 lakte nastavim, ob prsih držim razkrečene roke,
 čakam in s celim telesom tako sem pripravljen za borbo.

On obsul me je s prahom, ki v votle dlani ga zajel je,
 sebe pa z rjavkasto glino nato je rumeno namazal.
 Zdaj me je grabil za tilnik in zdaj za okretne me noge,
 zdelo se vsaj je tako, z vseh strani je napadal.
 Mene je teža branila, zaman me je skušal spodnesti,
 bil sem kot skala, ki vanjo se s hrumom valovje zaganja, 40
 a se ne gane, ostane, ker lastna jo gmota varuje.
 Šla sva narazen za hip in potlej se spet spoprijela,
 mesto zavzela, vsak zase odločen, da več ne odstopi;
 noga ob nogi bila je in s prsmi sem tiščal ga v prsi,
 s prsti sem stiskal mu prste in čelo je rinilo v čelo.
 Močna tako spoprijeti se večkrat že videl sem bika,
 kadar nagrada po boju je, krava, najlepša na paši,
 zraven čakala in drugo govedo je gledalo v strahu,
 češ, le komu bo z zmago pripadala tolikšna čreda?
 Trikrat brez haska poskušal Alkid je, da pahnil od sebe 50
 moje bi prsi, ki vanj so tiščale; v četrto izmuznil
 vendar se ven iz objema je, stisnjene lakte je rešil,
 z roko me treščil – resnico pač moram priznati – potem pa
 hitro me zvrnil in ves težak se mi vrgel na hrbet.
 Res, verjemite, saj z lažno besedo ne iščem si slave –
 kakor da goro bi nosil, bilo je, ko ta me je tlačil.
 Stežka, a vendar prerinil sem lakte, vse mokre od pota,
 stežka se rešil, ko trd oprijem mi stiskal je prsi.
 On me zasoplega, preden moči sem spet zbral, je napadel,
 spet me je zgrabil za tilnik. Tedaj šele slednjič so zemljo 60
 moja kolena tlačila, tedaj sem zagrizel se v pesek.
 V moči šibkejši pomagal sem s svojo si čudno lastnostjo,
 možu sem zdrknil iz rok, ko spremenil se v dolgo sem kačo.
 Ko sem se ves valovit potem še zvijal in motal,
 ko sem svoj jezik razklani pregibal in divje zasikal,

rogal in zraven smejal se Tirintčan je zmožnosti moji:
 »Že ko otrok sem bil, v zibki, sem znal ubijati kače,«
 rekel je. »Ti, Aheloj, si nemara res večji od drugih.
 Kolikšnen del pa ti sam si kot kača lernajske pošasti?
 Rane so njene bile rodovitne in glava nobena 70
 izmed stoterih odsekana ni ji zaman odletela,
 tilnik za dve ji vedno nato postal je močnejši.
 Njo, ki iz hudih so ran kakor veje ji rastle mladice,
 sam sem ukrotil, tako ukročeno sem slednjič zaprl.
 Kaj pa bo, misliš, s teboj, ki zgolj na videz si kača,
 s tujim orožjem boriš se, se skrivaš v sposojenem trupu?«
 To je dejal in me zgoraj pri vratu zagrabil z rokama.
 Davil sem se, kot bi klešče mi stiskale grlo, poskušal
 vse sem, da vrat izmed prstov njegovih bi hitro izvlekel.
 Ko sem še tak bil premagan, mi slednjič še divjega bika 80
 lik je ostal. Spremenil sem v bika se, spet se spopadel.
 On za podvratek od leve strani me je zgrabil z rokama,
 v diru ob meni je šel in me vlekel. Nato se oklenil
 trdih rogov je in v tla ju zavil ter me v pesek zavalil.
 Ni mu bilo dovolj, za rog me je z močno desnico
 držal – in že ga odlomil, iztrgal, mi čelo okrnil.
 S sadjem in s cvetjem dišečim najade so rog napolnile,
 zdaj posvečen je in združeno z njim je bogato Obilje.«

To je dejal in spodrecana prav kot Diana prišla je
 nimfa dvorjanka, lase je imela povsod razpuščene, 90
 v rogu obilja prepolnem prinesla še drugo je hrano,
 sadje jesensko okusno, obrano na žlahtnem vejevju.
 Že se danilo je, že obsvetilo je sonce vrhove,
 mladi so gostje odšli in niso čakali, da reka
 v miru spokojno bi tekla, ko voda bi slednjič upadla.
 On, Aheloj, z okrnjeno glavo, s človeškim telesom
 vrgel se v sredo valov je in skril se tako je pod vodo.

Herkul, Nes in Deianira

Res ga izguba okrasa njegovega še je skelela,
 drugo pa zdrav je ohranil, le prostor okrnjen na glavi
 vedno si z vrbjem zelenim in s trstjem poslej je zakrival. 100
 Tebi pa, Nes razdivjani, ljubezen do iste mladenke
 vzela življenje je, slednjič končal si s puščico v hrbtu.

Nessus Deianiram raptat (9.98–102)

Ko se je Jupitrov sin odpravljaj spet v mesto očetov
 z mlado nevesto, prišel je do Evena. V naglem valovju
 večji je bil kot navadno, narasel po zimskih nalivih,
 polno imel je vrtincev in bil je povsod neprehoden.
 Zase Alkid se ni bal, a bolj ga je žena skrbela.
 Nes je pristopil, silak, ki vedel je, kje so plitvine:
 »Jaz sem pripravljen obema pomagati priti čez reko,
 njo bom prenesel, Alkid, a ti, ki močan si, zaplavaj!«
 Bledo od straha, obenem pred reko in zraven pred Nesom,
 slednjič Aonec mu da Kalidonko, ki vsa je drhtela.
 Kmalu, kot bil je, težila sta tul ga in levova koža –
 kij in ukrivljeni lok je že vrgel na breg – si je rekel:
 »Ker sem s spopadom začel, bom reko na koncu premagal!«
 Nič ni okleval, ni gledal, kje mirnejša reka bila bi,
 nič mu ni bilo mar, da bi blažja ga voda prenesla.
 Ko je priplaval na breg in pobiral tja vrženi lok je,
 ženin zaslišal je glas. Že Nes se tam je pripravljaj,
 da bi zaupano vzel, a ta je zaklical: »Kam žene,
 zver, te puhlo zaupanje v noge? O Nes, ti dvoličnež,
 tebe sprašujem! Poslušaj, ne jemlji, če nekaj je moje!
 Če pa že mene ne ceniš, kolo, ki ti muči očeta,
 to naj te vsaj odvrne od sle, ki krši postave.
 Ne, ne uideš mi. Resda na konjsko hitrost se zanašaš;
 z rano dosežem te, ne pa z nogami!« Te zadnje besede
 brž uresniči in puščico sproži bežečemu v hrbet.
 Ost ga je v hipu predrla, z zazobki iz prsi štrlela.
 Ko jo izvlekel je, hkrati iz rane obojne odprte

110

120

brizgnila kri je, pomešana s strupom lernajske pošasti. 130
 Nes jo prestregel je. »Nemaščevan pa le nočem umreti,«
 sam si pri sebi je rekel in v topli je krvi omočil
 plašč ter ga dal ugrabljeni, češ da bo vnmel ljubezen.

Herkulova smrt

Dosti preteklo potem je še časa in veliki Herkul
 z deli napolnil je svet in pri mačehi zmanjšal sovraštvo.
 Po Ojhaliji kenajskemu Jupitru spet je po zmagi
 žrtev pripravljaj; tedaj do ušes ti je, Deianira,
 glas opravljen prišel, ki resnici rad laž pridodaja,
 potlej pa, sprva neznaten, ob svoji lažnivosti raste,
 češ da se Amfitrionijec vnel za Iolo je v strasti. 140
 Ker je ljubila, verjela je, zbegana, v novo ljubezen.
 Najprej s solzami in z jokom preganjala reva je žalost,
 potlej pa kmalu je rekla: »Zakaj, le zakaj bi jokala?
 Tekmica moja bi zgolj veselila ob mojih solzah se.
 Ker bo prišla, pohiteti je treba in nekaj storiti,
 dokler je čas in še ni prevzela mi v spalnici mesta.
 Tožim, molčim naj? Grem spet v Kalidon? Naj tukaj ostanem?
 Naj se umaknem iz hiše? Če drugega ne, naj kljubujem?
 Kaj pa, Meleager, kaj če pomislim, da tvoja sem sestra,
 naj ji z nasiljem dokažem, kaj žalost prevarane žene 150
 zmožna storiti je? Kaj, če bi teknico svojo zaklala?«
 Razne naklepe imela je v mislih. Na koncu sklenila
 to je, da Nesov mu v krvi omočeni plašč bo poslala –
 ta hirajoči ljubezni njegovi do nje naj bi moč dal.
 Kaj je dala nevednemu Lihu, ni vedela sama,
 ko mu je svojo bridkost izročila in s sladko besedo
 hkrati hotela, naj možu da dar. In mož ga sprejel je,
 slutil ni nič, ko ogrnil si strup je lernajske pošasti.

Molil nato je in v ogenj, ko vnel se je, vsul je kadilo,
 z vinom iz skledice zraven poškrupil je marmor oltarja. 160
 Ko se ob ognju ogrela strupena je snov in stopila,
 Herkulu vpila v telo se je, ude mu vse prepojila.
 Dokler je mogel, junaško brez tožb je trpljenje prenašal,
 toda ko enkrat je val bolečin premagal vzdržljivost,
 zrušil oltar je in gozdnato Ojto napolnil s kričanjem.
 Zdaj je poskušal, da plašč smrtonosni bi strgal s telesa:
 kjer ga povlekel je, vlekel mu kožo je ali – še reči

strašno je – držal telesa se, ko ga je hotel odstreiti,
 ali pa ude krvave in močne kosti je odgrnil.
 Kri mu vsa je kipela in vrela od žgočega strupa, 170
 kakor ko ploščo razbeljeno vrže kdo v vodo ledeno.
 Ni pa še konca bilo, poželjivo razjedal mu ogenj
 prsi je, že iz telesa mu vsega znoj temen je tekkel,
 žile ožgane brnele so. Ko pa se mozeg raztopil
 v skrivnem je strupu, povzdignil je roke v nebo in zaklical:
 »Pasi, napasi, Saturnijka, zdaj se ob moji nesreči,
 glej, okrutna, le glej iz višine na mojo pogibel,
 zdaj si nasiti divjaško srce! Če se smilim sovragu,
 to je, če smilim se tebi, mi vzemi izmučeno dušo,
 to, kar sovražiš, kar zgolj za trpljenje bilo je rojeno. 180
 Smrt mi bo dar. In da mačeha dar da, to se spodobi.
 Nisem ukrotil Busirida, ko je oskrunjal svetišča
 s tujcev krvjo? Kaj nisem Antaju neznanskemu hrane
 materine iztrgal? Me zbegal pastir je hibernski
 s trojnim telesom, me zbegal nemara je Kerber troglavi?
 Niste ve, roke, zgrabile za rog mogočnega bika?
 Ni zdaj v Elidi vaših dosežkov, v vodovju stimfalskem,
 ni v Partenijskem gozdu? Kaj niste junaško prinesle
 sklepnika? Prav iz zlata termodontskega bil je izdelan ...
 Jabolk, ki stražil med drugimi tudi nespečen jih zmaj je? 190
 So se mi zmogli kentavri ustavljati, ali pa veper,
 ko je pustošil Arkadijo? Kaj je koristilo hidri,
 ko po udarcu je zrasla in svoje moči podvojila?
 In ko Tračanove konje, s krvjo človeško vzrejene,
 videl sem, jasli pa polne razsekanih trupel, kaj nisem
 teh odstranil ter kralja, nato pa še konjev, pogubil?
 S temi rokami zadavil nemejsko sem zver in uničil.
 Pleča so moja nosila nebo. Še Junono okrutno
 njeni ukazi so slednjič upehali, jaz pa sem vztrajal.
 Zdaj pa – nova nesreča, in tej kljubovati mogoče 200
 ni ne s hrabrostjo niti ne s kopjem in s ščitom, ko v pljučih
 grize njen ogenj in širi in pase po vsem se telesu.
 No, Evristej je pa zdrav! In še so ljudje, ki verjeti
 zmorejo v bitje bogov?« Povedal je, z Ojte visoke
 ranjen je šel kakor tur, ki zabodeno kopje še nosi,
 ta pa, ki z njim ga tako je zadel, se pred njim je umaknil.
 Večkrat ga videl je kdo vzdihovati, spet drugič je tulil,
 večkrat je zopet poskušal obleko si strgati z udov,
 ves togoten se klatil po gorah je, lomil drevesa,
 roke pri tem stegoval je proti domačemu nebu. 210

Liha, ki v strahu drhteč se skrival je v skalni votlini,
 videl nekoč je, v trpljenju ves blazen, in nanj je zakričal:
 »Ti si mi, Liha, prinesel to smrtno darilo? In ti si
 moj ubijalec?« Zdaj Liha vzdrhtel je, da ves se je tresel,
 ves pobledel je in hkrati je plaho izgovore nizal.
 Ko je govoril in hotel kolena z rokami objeti,
 zgrabil Alkid ga je, trikrat in štirikrat z njim še zamahnil
 in od metala močnejše ga vrgel je v morje Evbojsko.
 Liha, visoko po zraku leteč, se strdil je, tako kot
 kaplje deževne strdijo ob mrzlem se vetru in potlej
 v sneg spremenijo se, mehke snežinke pa v sukanju svojem
 slednjič se strnjene same strdijo še v točo ledeno.
 Po izročilu davnine tako naj bi Liha, ko vrgle
 močne so roke ga v zrak, od strahu bil ob kri in vso vlago
 ter navsezadnje tako spremenil se v trdi je kremen.
 Iznad Evbojskega morja globokega dviga še zdaj se
 nizka pečina, še vedno ohranja človeško obliko;
 kakor bi živa bila in čutila, mornarji boje se
 nanjo stopiti – in Liha ji pravijo. Ti pa, o slavni
 Jupitrov sin, posekal si drevje na Ojti visoki,
 zložil v grmado ga, lok in zajetni svoj tul in puščice,
 ki naj še drugič bi videle kraje trojanske, izročil
 sinu Pojantovemu, da on bi ti ogenj zanetil.
 Ko so nato požrešni plameni zajeli grmado,
 vrh vseh drv si kožo nemejskega leva razgrnil,
 legel si nanjo in glavo naslonil na svojo gorjačo
 s takšnim obrazom, kot bil bi v gosteh in bi tam se naslanjal
 s cvetjem dehtečim ovenčan nad polnimi čašami vina.

220

230

Hercules se cremat (9.134–238)

Ogenj močan se je širil na vse strani prasketaje,
 segal po udih brezskrbnih, po njem, ki ga zdaj je preziral, 240
 ko za zaščitnika zemlje so zbali se zbrani bogovi.
 Te je slišal Saturnijec Jupiter, njim je namenil
 vedro in jasno besedo: »Vaš strah radosti me, vseišnji,
 res zadovoljen iz vsega srca veselim se, da v zboru
 vdano priznate me vsi za očeta in kralja, da sin moj
 hkrati naklonjenost vašo uživa in varen ob njej je.
 Resda je to že z izrednimi svojimi deli zaslužil,
 vendar sem sam mu jo tudi dolžan. Naj nič ne vznemirja
 src, ki so zvesta, vam ničevi strah, ne plamen na Ojti!
 On, ki premagal je vse, bo ogenj pred vami premagal, 250
 moč bo ognjeno čutilo le to, kar mu dala je mati,
 kar pa je mojega v njem, je večno in varno pred smrtjo,
 nič ne ve zanjo in plamen noben ga nikdar ne uniči.
 To, ko ločilo se z zemlje bo, v dvore nebesne sprejel bom –
 upam, da s tem početjem bogovom prinesem veselje.
 Da, celo če nad Herkulom kdo kot nad močnim božanstvom
 zgražal se bo in jezen mu dano priznanje zavidal,
 vedel bo sam, da je vreden, in, dasi nerad, ga priznaval.«
 Zdaj so bogovi prikimali; tudi Junona na videz
 mirno prenesla je Jupitrov govor, le zadnje besede 260
 z mračnim obrazom, ker njo je zadela in zbodla pripomba.
 Tačas pa vse, kar je plamen uničiti mogel, odnesel
 Mulkiber je, da Herkula ni bilo več prepoznati.
 Ne, niti ene poteze po materi ni več obdržal,
 pač pa sledove podobnosti z Jupitrom vse je ohranil.

Apotheosis Herculis (9.239–272)

Kakor se kača pomlaja, ko staro je kožo odvrгла,
 rada živahna je, vsa veseli v obnovljenih se luskah,
 tudi Tirintčan tako umrljivo telo je izgubil,
 z boljšim je delom zaživel in večji postal na pogled je,
 vzvišen in bolj dostojanstven, da res je bil vreden čaščenja. 270
 Takšnega oče mogočni, zagrnen v oblak, je ugrabil,
 z vozom in s štirimi konji poslal ga je k svetlim ozvezdjem.

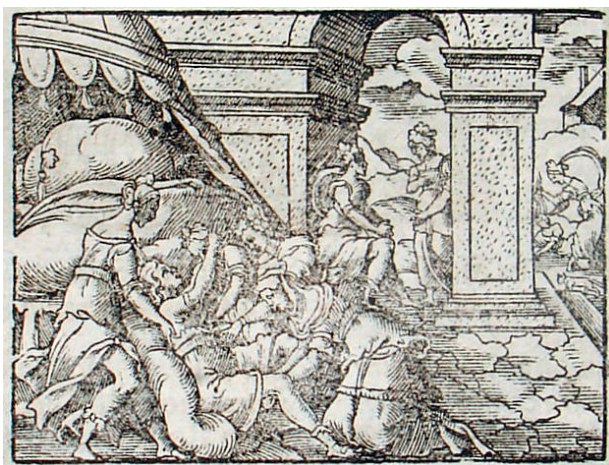
Alkmena in Galantida

Atlas občutil je težo; takrat Evristej, sin Stenelov,
 ni še jeze ohladil in kot nad očetom, nad sinom
 zdaj se je znašal. Argolka Alkmena pa, ki so skrbi jo
 dolge izmučile, zdaj je imela Iolo za tožbe,
 njej je razlagala sinova dela, poznana po svetu,
 njej govorila o svoji usodi. In njo po ukazu
 Herkulovem iz ljubezni sin Hil si vzel je za ženo,
 njo s plemenitim semenom napravil nosečo. Alkmena 280
 zdaj tako je začela: »Vsaj tebi naj bodo bogovi
 milostni, čas do poroda naj skrajšajo, ko boš klicala
 žensko boginjo Ilitijo, dano v pomoč porodnicam.
 Meni pod vplivom Junoninim ni prav nič pomagala.
 Ko mukotrpnega Herkula rojstni se dan je približal,
 sonce tedaj nad desetim ozvezdjem je stalo, nosečnost
 že me širila v bokih in, kar sem nosila, bilo je
 tolikšno, da bi domnevati mogla, češ, temu bremenu
 skritemu oče je Jupiter. Res, prenašati mogla
 nisem več krčev. Še zdaj, ko to pravim, mrščavica stresa 290
 ude mi, v samem spominjanju skriva se del bolečine.
 Sedem noči in prav toliko dni sem takrat pretrpela,
 v krčih se zvijala, roke v nebo stegovala, Lukino
 glasno klicala in hkrati še druga porodna božanstva.
 Res je Lukina prišla, a podkupljena moja je glavo
 dati hotela krivični Junoni. Ko stokanje moje
 slišala je, potuhnjeno sedla je tam ob oltarju
 zunaj pred vrati in dala je desno čez levo koleno,
 prste na rokah sklenila v greben in tako zadržala
 moje rojevanje. Zraven čarovni urok je mrmrala;
 čaranje njeno na mah je ustavilo porod začeti. 300
 V hudih naporih sem Jupitru vrgla v obraz nehvaležnost,
 zmedena smrt si želela, kričala, tožila, da mogla
 skalo bi trdo ganiti. Kadmejske bile so pri meni,

vrsto zavez so izrekle, me vso v bolečinah hrabrile.
 Ena preprostih dvorjank, rdečelasa Galantida, hitro
 vsak je ukaz izvršila in s tem se vsem prikupila.
 Ta je pri meni bila in postala pozorna na nekaj,
 kar je bil vpliv sovražne Junone. Ob vratih iz sobe
 videla je ob oltarju sedečo boginjo, ki roke
 sklenjenih prstov je tam na kolenih držala, in rekla:
 »Kdor že si, čestitaj gospe! Argolka Alkmene
 že se rešila je, srečno je namreč sedaj porodila.«
 Zdaj se boginja poroda je zdrznila, roke razprla,
 jaz pa sem vmes porodila, vezi so na mah popustile.
 Ko je boginjo prevarala, smeh je premagal dvorjanko,
 toda Likina jo zdaj za lase je zgrabila, jo vlekla,
 ni ji pustila, ko skušala dvigniti s tal se je, reva,
 roke pa v prednje ji noge je jezna tedaj spremenila.
 Gibčnost poprejšnja ostala je, koža pa ni izgubila
 barve, le njeno telo je postalo docela drugačno.
 Ker je z lažnivimi usti takrat pomagala s porodom,
 z usti povrže, moj dom pa enako kot prej obiskuje.«

310

320

Alcmene Herculem parit (9.273–323)

Driopa

To je povedala, spet ob spominu na bivšo dvorjanko
 vzdihnila, snaha na to pa je žalostni rekla: »O mati,
 tebe ganila sprememba je tujke, ki nikdar bila ni
 naše krvi, a kaj bi, če jaz o prečudni usodi

sestre bi svoje ti pravila? Sicer mi solze in žalost
branijo in ne puste govoriti ... Bila je edinka –
mene moj oče je z drugo imel – in po svoji lepoti 330
je med Ojhalkami najbolj slovela Driopa. In njo je,
ko jo bog delfski in delski nasilno je prej razdevil,
vzel si za ženo Andrajmon in srečno kot mož je živel z njo.
Jezero tam je ob strmem pobočju z visokim obrežjem,
vrh katerega rastejo mirte. Brez sleherne slutnje,
kaj jo vse čaka, je šla Driopa in, kar je še huje,
bolj pretresljivo, s seboj je vence imela za nimfe,
v svojem naročju pa sinka, ki ni še leta dopolnil,
detece ljubko, ki s svojim ga mlekom je mlačnim dojila.
Tamkaj ob jezeru lotos povodni škrlatno cvetel je, 340
jagode že je obetal. Utrgala z njega Driopa
cvetje je, da bi ga malemu dala v veselje. Jaz tudi –
z njo sem bila – nameravala isto sem, toda v tem hipu
videla sem, da iz lotosa kaplje krvave so tekle,
veje pa kakor od groze drhte so, vse so se tresle.
Vanj se bila je, kot šele takrat so povedali kmetje,
Lotida, nimfa, na begu pred Priapa drznim divjanjem
prej spremenila, le svoje ime je naprej ohranila.

Sestra ni vedela tega in čim počastila je nimfe,
brž je v strahu hotela oditi, se proč umakniti, 350
noge pa zdaj so zapletle se v splet korenin. Ko izvleči
skušala ude je, gib ji uspel je le z zgornjim telesom.
Skorja je, najprej od spodaj, polagoma trup ji pokrila.
Ko je to videla, z roko hotela lase je puliti –
roka pognala je liste in listje pokrilo je glavo.
Sinek Amfis pa, ime mu je vzdela ded Evrit ob rojstvu,
čutil je sam, da trdijo se materi prsi, da nič več
mleka iz njih ne priteče, čeprav jih sesaje je vlekel.
Jaz grozotno nesrečo sem gledala, vendar ti, sestra,
nisem več mogla pomagati. Kar se je dalo, z objemom 360
deblo rastoče in veje sem skušala zdaj zadržati,
v želji, prisežem, da ista bi skorja pokrila še mene.

Glej, tedaj je Andrajmon prišel in z njim oče ubogi,
že sta Driopo iskala. V iskanju sem jaz pokazala
lotos obema; še toplo drevo sta oba poljubila,
tja h koreninam se vrgla in tam oba sta ostala.
Razen obraza ničesar, samo še drevo si imela,
sestra predraga: in solze pri tem so rosile ti liste,

ko iz telesa ubogega vmes so pognali. A dokler
 usta odpirati zmogla je še, je takole tožila: 370
 »Če mi nesrečni verjamete, tega, prisežem pri boštvih,
 nisem si, res, zaslužila, brez krivde prenašam to kazen,
 saj sem pošteno živela. Če lažem, naj zdaj posušim se,
 listje odpade naj proč, naj posekana vsa grem za drva!
 Dete mi to sedaj iz vej materinskih vzemite,
 dajte dojilji ga. Glejte, da večkrat pod mojim drevesom
 mleko bo pilo in kdaj se pod mojim drevesom igralo.
 Ko bo lahko govorilo, naj zna pozdravljati mater,
 žalostno pravi naj: »V temle drevesu tu skriva se mati!«
 Jezero v strah naj ji bo, z drevesa naj cvetja ne trga, 380
 tudi o slehernem grmu naj misli, da v njem je boginja.
 Mož predragi, pozdravljen, pozdravljena, sestra in oče!
 Če me spoštujete, moje zelenje varujte pred srpom,
 glejte na to, da ne bo ga nemara živina objedla.
 Ker mi usoda ne da, da bi mogla do vas se skloniti,
 vzpnite se vi do mene, do mojih nesrečnih poljubov,
 dokler sem tu za dotik, in mojega malega sinka
 dvignite k meni! Nič več govoriti ne morem. Že ljubje
 mehko ovija prebeli mi vrat, že v vrhu se skrivam.
 Roke z oči odmaknite! Brez vaše poslednje usluge 390
 skorja oči naj prevleče in s tem naj zastre jih pred smrtjo.«
 Hkrati so usta utihnila, nehala biti. Še dolgo
 veje telesa po tej spremembi so tople ostale.«

Metamorphosis Dryopes (9.324–393)

Iolaj in Kalirojini sinovi

Ko ji je Iola pravila zgodbo o čudnem dogodku,
 solze je Evrita hčeri otirala s prsti Alkmena.
 Zraven je sama jokala. Ob joku pa zdaj ji nenadno
 nov je dogodek vso žalost pregnal, ker na pragu visokem
 deček še skoraj, ki puh mu je senčil čeljust, se je znašel –
 Iolaj svojih mladostniških let dobil je zunanost.
 Heba, Junonina hči, mu je slednjič ta dar podelila, 400
 ko jo preprosila je mož. Ko nato je hotela priseči,
 češ da takšnih darov ne bo več dala nikomur,
 Temida ni dovolila. Dejala je: »V sporu in v vojni
 Tebe so zdaj, Kapaneja premagati mogel edino
 Jupiter bo in smrt bo bratoma dala enakost,
 vedež pa živ, ko se zemlja odpre, bo videl umrle,
 sin, ki nad materjo svojo očetovo smrt maščeval bo,
 s svojim dejanjem se hkrati pokaže kot dober in strašen.
 Ko bo nato zaprepaden od zla, ob pamet in dom bo,
 saj bo preganjan od vseh Evmenid in ga hkrati preganjal 410
 materin duh bo, vse dokler ne bo usodne zlatnine
 žena hotela od njega; in zetove prsi prebodel
 meč bo Fegejev. Prosila sedaj Kaliroja,
 hči Aheloja, bo samega Jupitra, češ naj otrokom
 leta doda, da smrt častilca bi kdaj maščevali.
 Jupiter, ganjen, jim pastorko svoje in snahe poklonil
 dar bo in v letih otroških iz njih može bo napravil.

Milet

Ko jim je Temida skrito prihodnost s preroškimi usti
 zdaj napovedala, že so začeli bogovi mrmrati,
 češ, zakaj bi takšnih darov ne dobili še drugi? 420
 Hči je tožila Palantova, češ, da se mož je postaral,
 Cerera blaga, da že ji Iasion siv je; mladost spet
 Mulkiber rad Erihthoniju dal bi – in Venero samo
 skrb za prihodnost je trla, zato je hotela doseči
 novo mladost za Anhiza, dogovor, da spet bi bil mlajši.
 Vsak med bogovi je koga imel, ki se zanj je zavzemal.
 Hrupen preprič zato je nastal, dokler ni odprl
 Jupiter ust in jim rekel: »Bogovi, me kdo še spoštuje?
 Če me spoštujejo, kaj pa hrumite? Mar svojo usodo
 more premagati kdo? Po usodi se v prejšnja je leta 430

Iolaj vrnil – in rod Kalirojin po svoji usodi
moral bo zrasti, ne zgolj po željah in bojnem junaštvu.
Tudi nad vami in, da vam bo laže, nad mano, vladarjem,
vlada usoda. Če jaz spremeniti bi mogel jo, ne bi
mojega Ajaka leta starosti nikoli krivila,
večne mladosti bi cvet Radamant imel z Minosom mojim.
Zdaj je z bremenom prebridke starosti deležen prezira,
nič več v redu ne vlada, tako kot poprejšnja je leta.«

Jupitrov govor je ganil bogove in zdaj si nihče več
ni predrznil tožiti, ko videl je vse onemogle 440
Ajaka in Radamanta in Minosa. Ta, ko nekoč je
bil pri močeh, je ljudstva mogočna plašil že z imenom.
Zdaj pa ves slaboten se Mileta Deionida,
ki se ponašal z mladostno močjo je in s Fojbom za starša,
bal je, prepričan, da snuje upor, da prevzel bo kraljestvo –
ni pa poguma imel, da sam bi ga pahnil v izgnanstvo.
Sam si, Milet, pobegnil, na ladji si hitri prejadral
morje Egejsko in tam na azijskih tleh ustanovil
mesto, ki zdaj po začetniku svoje ime je dobilo.
Tukaj si hčerko Menandra, ki v svojih vijugah se vrača, 450
lepo spoznal, Kianejo, ko ta po očetovem bregu
sama je šla na sprehod, in ta ti potem je rodila
Biblido malo in Kavna, otroka, ki dvojčka bila sta.

Biblida

Biblida zgled je dekletom, naj ljubijo le, kogar smejo:
v Biblidi strast se za brata apolonskega je razvnela,
ne da bi brata kot sestra, tako, kot je treba, ljubila.
Res se sprva strasti ni zavedala, ni se ji zdelo
grešno, ko znova in znova je fanta obsula s poljubi,
ko krog vratu je njegovega svoje ovijala roke;
dolgo pri tem jo slepil je sestrski videz ljubezni. 460
Sčasoma ta se ljubezen sprevrgla je. Kadar hotela
k bratu je iti, okičena šla je, da lepa bila bi,
vsaki zato je zavidala, če se ji zdela je lepša.
Vendar na jasnem si ni še bila in nobene budila
želje ji ni ta ljubezen, čeprav ji je v srcu plamtela.
Že mu je pravila ljubi in krvno ime sovražila,
ljubše bilo ji je, če jo je Biblida klical, ne sestra.

Budna pa le se ni drznila vzbujati upov pregrešnih
 v srcu si svojem, a v spanju, ki duh je prijetno objelo,
 večkrat je videla, kar je želela. In tudi, da k bratu
 stiska se, se ji je zdelo, in v spanju pri tem je zardela. 470
 Sen je minil, a v tišini obnavljala sama je dolgo
 sliko iz sanj in hkrati ugibala v mislih takole:
 »Kaj le, nesrečnica, slika tihotne noči naj pomeni?
 Da bi nikdar ne bilo je! Zakaj sem te sanje imela?
 Lep je zares, celo za oči, ki bil bi jim mrzek,
 meni je všeč in lahko bi ljubila ga, vendar je brat moj!
 Bil bi me vreden. Nesreča zares, da njegova sem sestra.
 Naj kaj takega budna nikdar ne poskusim storiti,
 v sanje pa naj se še večkrat povrne mi takšna podoba. 480
 V sanjah ni priče, a vendar ne manjka občutek naslade.
 Ah, o Venera, z materjo nežno krilati Kupido,
 kakšno užila sem slast! In kakšno čutila opojnost,
 ko sem ležala in vso me, prav vso je pretreslo do mozga!
 Ljub mi spomin je, čeprav naslada bila je prekratka,
 noč pa, zavistna doživljanju mojemu, brž je minila.

Byblis fratrem cupit (9.454–634)

Ko bi imela drugačno ime in se s tabo združila,
 kakšno bi snaho, moj Kavn, tvoj oče dobil, le pomisli,
 kakšnega zeta dobil, moj Kavn, bi s to zvezo moj oče!
 Oh, ko bogovi bi dali, da nama bi vse bilo skupno,
 vse razen prednikov, ti pa po rodu bi mene prekašal! 490
 Nič ne vem, prelepi, katero napravil boš mater;
 meni, ki v svojo nesrečo sem istim se staršem rodila,

brat samo boš ostal. Ovira, le ta bo še skupna.
 Kaj naj torej pomeni, kar videla v snu sem? Da moje
 sanje pomenijo kaj? So sanje zares kaj pomembne?
 Blagor bogovom! Izbrali so sestre za svoje družice.
 Opo si vzel je Saturn, čeprav povezano v krvi,
 Tetido vzel Okean je, Junono vladar na Olimpu.
 Zgoraj imajo pač svoje pravice! Zakaj sploh primerjam 500
 naše navade z zakoni nebes, ki so scela različni?
 Naj iz srca to strast prepovedano slednjič preženem,
 če se ne da, pa prosim, da sama bi prva umrla,
 mrtvo na odru mrtvaškem bi brat potem me poljubljal.
 Vendar pri takšnih stvari soglasje obeh je potrebno.
 Kaj, če meni je všeč, kar njemu diši po zločinu?

Ajola božji sinovi se niso nič bali, za žene
 sestre so vzeli. Od kod vem to? Zakaj jih navajam?
 Kam me zanaša? Izginite daleč, pregrešni plameni,
 kakor je prav in spodobi se sestra, naj ljubim le brata! 510
 Če bi on sam poprej se vame zaljubil, mogoče
 sama lahko bi se vdala njegovi ljubezenski strasti.
 Če bi me prosil, ga ne bi zavračala; torej ga zdaj bom
 sama prosila! Boš zmogla to reči? Boš zmogla priznati?
 Bom, saj sili ljubezen. Če moja bo usta zaprla
 prej sramežljivost, bo pismo priznalo to skrivno razvnetost.«

To ji bilo je pogodu, ta misel ji dvom je pregnala.
 Zdaj se je dvignila, v mislih na levi se laketi oprla.
 »Naj le izve,« si je rekla, »razkrila bom blazno ljubezen.
 Joy, kam padam? In kakšen mi ogenj prevzema mišljenje?« 520
 V mislih izbrane besede z drhtečo je roko pisala.
 V desni držala pisalo je, v drugi pa zglajeni vosek.
 Ni ji šlo, pisala je, spisano sproti zavrgla,
 znova začela in brisala, menjala grajo in hvalo,
 tablice z voskom jemala, odlagala, spet jih pobrala.
 Kaj bi, ni vedela; kar bi hotela, ni šlo in ni šlo ji.
 Drznost in z njo sramežljivost sta vdrli v obrazne poteze.
 »Sestra« je prej zapisala, a zdaj je zbrisala sestro,
 vosek je znova zgladila in pismo še enkrat začela:
 »Voščim ti zdravje, zaljubljena; sama ne bom ga deležna, 530
 če mi ga ti ne daš. Ah, izdati ime se sramujem.
 Če bi me vprašal, kaj hočem, bi rada, da moja zadeva
 kar brez imena bi šla in bi tebi neznana ostala
 Biblida, vse dokler up mi slednjič želja ne izpolni.

Ranjeno moje srce lahko bi že prej ti izdali
 barva, upadlost obraza in večkrat oči zasolzene,
 vzdih, ki zanje nobenega vidnega vzroka bilo ni,
 mnogi objemi in, kar si nemara opazil, poljubi,
 vse prej kot sestrski, kakor ob njih občutiti si mogel.
 Sama, čeprav je moje srce prizadela ta rana, 540
 v meni pa ogenj strasti je divjal, poskusila vse sem
 (kličem bogove za pričo), da vendar bi spet ozdravela.
 Dolgo nesrečna sem vztrajala v boju, da silnim puščicam
 Kupida spet bi zbežala, in več, kot bi mislil, da zmore
 sploh prenesti dekle, prenesla sem. Zdaj ti priznati
 moram, premagana sem, in v strahu te prosim, pomagaj.
 Ti ohraniti zaljubljenko, ti pogubiti jo moreš.
 Sam povej, kaj boš! Ne prosi sovražnica tega,
 tista te prosi, ki tebi najbližja je – in bi še bližja
 rada bila ti in s tabo združila v tesnejši se zvezi. 550
 Starci poznajo zakone naj, to, kaj se sme in kaj prav je,
 kaj pa ni, preiskujejo naj in odredb se držijo!
 Najinim letom primerna ljubezen zavrača razmislek.
 Kaj je dovoljeno, tega ne veva, misleč, da vse sme se,
 sama zato po zgledu bogov nad nama ravnajva.
 Nič ne bo napoti, ne oče s strogostjo ne marnje,
 niti ne strah; če kdaj se prikradel bo vzrok za bojazen,
 tajne sladkosti kot sestra in brat bova drugim prikrila.
 Nič mi ne brani, da ne bi na samem s teboj govorila,
 da bi ne smela objeti te in te poljubljati javno. 560
 Kaj je, kar manjka? Usmili se nje, ki ljubezen priznava,
 ne bi je nikdar priznala, če ne bi prisilila strast me.
 Nočem napisati na grobu, da ti si smrt mi povzročil.«

Vosek takole popisan za roko s pisalom imel ni
 nič več prostora in zadnjo vrstico na rob je stlačila.
 Hitro je zdaj zapečatila grešno pisanje z draguljem;
 ko ga s solzami vlažila je, jezik je suh bil, brez sline.
 Potlej v zadregi poklicala enega svojih je poslov,
 laskala vsemu prestrašenemu in mu rekla: »Prezvesti,
 nesi to mojemu ...« In čez trenutek dodala je: »Bratu.« 570
 Ko ga je dala, ji pismo iz rok je zdrknilo, padlo.
 Znamenje slabo jo zmedlo je. Stvar je vseeno poslala.
 Sel je ob času ugodnem prišel in izročil pisanje.
 Vnuka Meandrovega je jeza zgrabila, ko nekaj
 ploščic prejetih prebral je. Zabrisal jih proč je od sebe,
 roko pa komaj zadržal pred licem drhtečega sla je.

»Ha, pomagač nesramni ljubezni prevratne,« je kričal,
 »dokler je čas, izgini! Še sreča, da tvoja usoda
 z mojo sramoto je zvezana, sicer bi s smrtjo mi plačal.«
 Sel je prestrašen odšel in Kavнове trde besede 580
 gospodarici predal. Ob njih ti je, Biblida, blede
 mrz leden spreletel telo, da si vsa zadrhtela.
 Ko si se zopet zavedela, hkrati se strast je vrnila,
 jezik je zdaj spregovoril, kot v zrak bi narahlo dahnila:
 »Prav mi je! Kaj, da tako nepremišljena rano sem svojo
 sploh razodela? Zakaj sem besede, ki skrite ostati
 morale vse bi, zaupala v naglici hitremu pismu?
 Prej bil lahko preizkusila vsaj njegovo mišljenje
 z zvito besedo. In kakšen je veter, ki zame bo pihal,
 to bi lahko sprevidela prej vsaj malo na jadrih, 590
 potlej pa varno odplula na morje. Ne, jaz sem zajela
 veter med jadra, ki nič ga poprej preizkusila nisem.
 Zdaj me zato na čeri je zaneslo in zdaj v oceanu
 tonem uničena, ladja se moja nikdar več ne vrne.

Kaj pa to, da pred mojo ljubeznijo prej me svarilo
 znamenje zlo je? Ko rekla sem slu, naj pismo odnese,
 ploščice z voskom so padle in z njimi mi up je upadel.
 Najbrž bi dan zamenjati morala – ali kar voljo?
 Najprej pač dan? Saj me vendar sam bog je tedaj opominjal,
 dajal mi znamenja jasna, ki v zmedi jih nisem zaznala. 600
 Kajpada, sama bi morala reči mu, ne pa pisati,
 svojo ljubezen bi morala prej razodeti osebno.
 Videl bi solze in videl obraz dekleta, ki ljubi,
 več bi zmogla povedati, več, kot v pismu sem znala.
 Mogla, čeprav bi mi branil, bi vrat mu z rokami objeti,
 če bi odrinil me, slednjič lahko bi kot kdo, ki umira,
 noge objela mu, s tem za življenje ga milo prosila.
 Vse bi storila. Če ne bi posamezna stvar omehčala
 v silni trdoti srca, bi ga slednjič ganilo vse skupaj.
 Kriv je nemara še sel, ki pismo je bratu odnesel – 610
 možno je pač, da ni lepo nastopil, da časa
 pravega ni si izbral, ko bil bi prejemnik pri volji.

To mi je škodilo. Saj ga ni tigra rodila in v prsih
 nima ne trde kamnine in niti železa ne jekla;
 tudi levinja nikoli ga s svojim ni mlekom dojila.
 Zmagala bom. Začela bom znova. Čeprav je naporno,
 volje imam dovolj, vsaj dokler bom dihati zmogla.

Če bi preteklost popraviti mogla, bi najprej želela
 nič ne začeti, nato pa začeto do konca izvesti.
 Saj če sedaj opustim, kar prej sem strastno želela, 620
 on bi kljub temu predrznosti moje se vedno spominjal.
 Da, če odstopim, bo vse, kot da nisem sploh mislila resno,
 zdelo se bo, da sem skušala zgolj ga, nastavljala mreže,
 zdelo se bo, da ne žene me bog, ki razvnema in muči
 v prsih srce mi, da vdajam se zgolj strastem poželenja.
 Zdaj zablode storjene popraviti ni več mogoče.
 Stvar sem spisala, prosila, zdaj moja je volja razkrita.
 Tudi če nič ne dodam, se ne bom več zdela nedolžna.
 Kar še ostaja, je dosti za želje, a malo za krivdo.«
 To je dejala in hkrati borila se v srcu z nasprotji: 630
 sram jo bilo je svojih dejanj, a je vendar hotela
 znova poskusiti. Res je nenehno poskušala, reva,
 vedno odbita. Ko ni bilo konca, je slednjič zapustil
 Kavn svoj dom in strahoto ter mesto zgradil je v tujini.

Byblis fons fit (9.635–665)

Zdaj se nesrečni Miletidi um je dokončno omračil,
 zdaj je, kot pravijo, strgala s prsi si svojih obleko,
 besna se tolkla po njih in tolkla po svojih nadlaktih;
 več kot očitno norela je, v upu je tehtala znova
 svojo ljubezen, od vseh prepovedano; zdaj zapustila
 dom je in mrzke senate ter šla za bratom pobeglim.
 Kakor praznujejo vsaka tri leta ismarske bakhantke,
 kadar tvoj tirz, o sin Semelin, jih v plesu razburi,
 takšno so Biblido vriskati zdaj preko širnega polja 640

videle ženske bubalske. Od tod potem je vihrala
 h Karom in k Lelegom silnim in Likijo vso prehodila.
 Krag in reki Limiro in Ksant je zdaj zapustila,
 prav tako goro s Himajro, ki srednji ji trup bil ognjen je,
 prsi z obrazom od leva imela je, rep pa od kače.
 Gozd se končal je, ko slednjič upehana vsa od iskanja
 tam si zgrudila se, Biblida, tla so lasje ti prekrili, 650
 tam si ležala na tleh, na listju odpadlem z obrazom.
 Leleške nimfe z rokami so nežnimi skušale večkrat
 dvigniti jo, svetovale so ji, naj pozabi ljubezen.
 Njihovi dobri nasveti so padli na gluha ušesa.
 Nema ležala je Biblida, travo med prsti držala,
 potok iz njenih obilnih solza je zalival zelenje.
 Solze menda spremenile tedaj so nimfe najade
 v žilo, ki več nikdar ne usahne. Kaj več bi še zmogle?
 Kakor cede iz nasekane borove skorje se kaplje,
 kakor iz zemlje natrpane žilava smola privre kdaj, 660
 kakor se led raztopi spet v vodo, ki mráz jo strdil je,
 kadar od jugozahoda s toploto zaveje nam veter,
 Fojbova vnukinja Biblida zdaj se v solzah je stopila,
 vsa prešla je v studenec, ki zdaj se po njej imenuje
 v tisti dolini, kjer teče še vedno spod črnega hrasta.

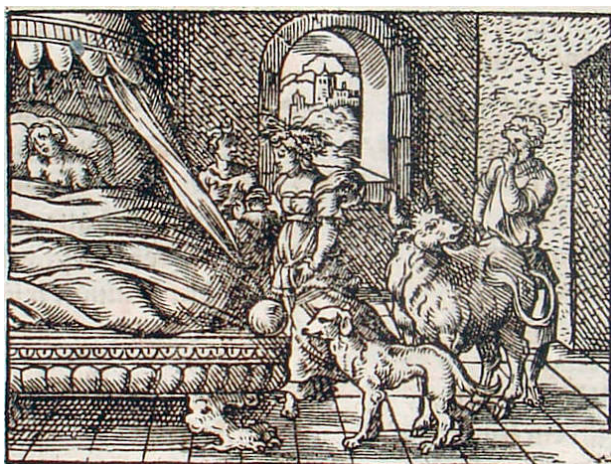
Ifis

Glas o tem čudu bi najbrž sto mest na Kreti napolnil,
 vendar je ravno takrat še bliže na istem otoku
 prav na tako čudovit način spremenila se Ifis.
 Nekdaj pri Fajstu, ob mestu, ki blizu kraljestva je Knosos,
 živel je Ligd, rodu plemenitega mož, a neslaven. 670
 Tudi posestvo njegovo bilo ni nič večje od plemstva,
 v svojem življenju pa bil poštenjak je in neoporečen.
 Ženi je svoji v nosečnosti, v dneh, ko se bližal je porod,
 tole govoril in s temi besedami sam jo posvaril:
 »Dvoje želim, in sicer: da brez vseh bolečin bi rodila,
 drugo pa, da bi bil deček, ker hčerka le v breme bila bi,
 saj nam usoda ni dala bogastva. Če torej bi hčerko,
 naj ne zgodi se, rodila – nerad in težko ti to pravim –
 čaka jo smrt. In to mi odpusti, pri moji ljubezni!«
 Ko je končal, so se solze udrle in tekle po licih 680
 njemu, ki to je govoril, in njej, ki je to poslušala.
 Vendar zaman Teletusa moža je nenehno prosila,

naj ne vznemirja je s tem in upov ji njenih ne jemlje.
 Ligd je vztrajal pri svojem. Ko ona na koncu s težavo
 komaj še plod dozoreli nosila je v sebi, se v sanjah
 sredi noči je ob postelji njeni – morda pa v resnici –
 Izida enkrat ustavila s spremstvom sijajnim vseh svojih.
 Čelo bilo okrašeno je z dvema rogovoma lune,
 s klasi rumenimi, ti so se v zlatu slepeče bleščali,
 zraven s kraljevskim nakitom. Bil z njo je lajalec Anubis,
 sveta Bubastis, pa pisani Apis in zraven božanstvo
 s prstom na ustih, ki glas zadržuje in molk ukazuje;
 tudi Oziris je bil, nikoli zadosti iskani,
 vrsta tolkalc in kača neznana z omamnimi strupi.
 Kot bi tedaj se zbudila iz sanj in jih zrla pred sabo,
 tole je rekla boginja: »Otresi vseh težkih skrbi se,
 zdaj, Teletusa, s teboj sem, ne maraj za moževe marnje.
 Nič ne dvomi, Lukina bo s tabo ob rojstvu, in sprejmi,
 kar boš rodila. Boginja sem, takšna, ki vedno pomaga,
 kadar kdo prosi. Težko boš dejala, da v meni častila
 zgolj nehvaležno božanstvo si.« S tem opominom odšla je.
 Vstala nato je Krečanka vesela in roke pobožne
 dvignila k zvezdam, ponižno proseč, naj se sen uresniči.

690

700

Somnium Telethusae (9.666–702)

Ko so pritisnili krči, otrok se kar sam ji izvil je,
 v svet je prijokala deklica, ne da bi oče kaj vedel.
 Mati kot dečka jo dala rediti je. To, da je deček,
 vsi so verjeli, dojilja samo je poznala prevaro.
 Oče v zahvalni daritvi mu dal ime je po dedu –

ded je bil Ifis. In mati vesela bila je imena,
 saj je za moške in ženske bilo, prav nič ni lagalo.
 S takšno nedolžno ukano je skrivala svojo prevaro.
 Deško obleko je dala otroku. Obraz bi prisodil
 deklici ali pa dečku, obema lepo bi pristajal.

710

Tretje medtem za desetim je leto prišlo že in oče
 sam te je, Ifis, zaročil tedaj z zlatolaso Ianto,
 z deklico, lepšo od vseh, kar Fajst takrat jih imel je;
 hčerka Diktajca Telesta bila je prelepa Ianta.
 Iste starosti bili sta in iste rasti in obe so
 prvih in temeljnih naukov učitelji isti učili.
 Tu sta vzljubili se s srcem nedolžnim in isto čutili
 rano obe sta, a vendarle upanje vsaka drugačno.
 Čas poroke domenjene, čas zakona Ianta
 z njo je čakala, ki zanjo menila je pač, da je moški.
 Ifis je njo ljubila brez upa, da kdaj bi se vzeli,
 to je le večalo plamen. Dekle za dekle je gorelo.
 Solz se ni mogla vzdržati, jokala je: »Kakšen bo konec?
 Kakšna nikomur še znana doslej nenavadna ljubezen
 zdaj mi prevzema srce? Če res so hoteli bogovi
 prej prizanesti mi, naj prizanesejo; in če mi niso,
 naj mi namenijo vsaj kakšno zdravo, naravno pogubo!
 Krava ne goni za kravo se ne za kobilo kobila,
 ovce le oven vznemirja, košuta pa gre za jelenom.
 Ptice enako se parijo, res, da samica samico
 v gonu iskala bi – takšne je ni med živalmi nobene.

720

730

Iphis et Ianthé felices (9.714–797)

Hočem, da ne bi bilo bi me. Ko Sončeva hči zaljubila
v bika nekoč se je, s tem nad Kreto prišla je gnusoba,
vendar je moškega ženska iskala. Resnično, priznavam,
moja ljubezen je blaznejša. Njo je k združitvi vodilo
upanje in je z zvijačo in v kravji podobi naposled
bika dobila; res bil je prevaran, a bil je ljubimec. 740
Tudi če vsega sveta modrost bi se tukajle zbrala,
tudi če Dedal bi sam na perutih voščenih priletel,
kaj bi napravil? Nemara bi znal spremeniti z veščino
v fanta dekcle? Morda pa bi tebe spremenil, Ianta?

Raje osrči se, Ifis! Morda bi se spametovala,
to nepremišljeno, noro ljubezen pregnala iz sebe?
Kaj si rojena, pomisli, če sama sedaj ne slepiš se,
želi, kar prav je, in ljubi, kar moreš ljubiti kot ženska.
Z upom vzbudi se ljubezen in z upom ljubezen se hrani.
Ti pa ga nimaš. Res, ni ga nikjer stražarja, ki brani 750
sladek objem ti, ne brani ga moževa skrbna opreznost
niti strogost očetova niti ne ona, ko prosiš.

Vendar ne boš je dobila, četudi bi vse se zgodilo,
srečna ne boš, pa čeprav te podprejo ljudje in bogovi.
Želje so moje doslej se še vse mi, še vse izpolnile,
dobri bogovi mi vse, kar bilo je mogoče, so dali;
v želji podpira me oče in ona in tast moj prihodnji,
vendar pa noče narava, močnejša od njih; in edino
ona mi škodi. Poglej, zaželeni trenutek prihaja,
blizu je dan poroke in kmalu bo moja Ianta, 760
vendar ne bom je imela, v valovih ostaneva žejni.

Kaj naj Junona, družica, hodila bi, kaj naj Himen bi
hodil na svatbo, ko ženina ni in obe sva nevesti?«
S tem je utihnila. Drugo dekcle ni nič manj gorelo,
naj bi že skoraj prišel, te, Himen, je vztrajno prosilo.
S strahom je zdaj Teletusa odlašala hčerino željo,
zdaj sklicujoč na bolezen se hlinjeno, zdaj spet na sanje,
zdaj na znamenja zla. Ko izčrpala vse je do konca,
vse izmišljije, odlagane svatbe se čas je približal,
manjkal je le en dan. Tedaj je mati pobrala 770
sebi in hčeri trakova iz las. In las razpuščenih
šla je pred sveti oltar, ga objela in tole dejala:

»Izida, glej, Parajtonij, Maréotska polja in Faros
dom so ti z Nilom, ki širi v sedmero se ustij, pomagaj!
Prosim te, reši strahu me, boginja, nekoč sem te zrla,
tebe in znamenja tvoje moči in vse sem spoznala,

slišala glas spremljajočih tolkalc in v srcu besede
tvoje sem vse ohranila. Še vedno se vsega spominjam.
To, da mi hči še živi, da jaz sem ostala brez kazni,
tvoj je nasvet bil in tvoj je bil dar. Še zdaj se usmili 780
naju obeh in pomagaj!« In solze zalile so prošnjo.
Zdaj se obema zazdi, da boginja oltar je zganila.
Res ga je. Zraven so stresla se vrata in že kot polmesec
dva sta rogova zasvetila, že se oglasil je sistrum.
Ne še prav mirna, a vendar ob znamenju dobrem vesela,
mati iz templja odšla je. In Ifis je z večjim korakom
stopala z njo kot sicer, belina ji zginila z lic je,
moč ji je zrasla, obraz je dobil ji ostrejšje poteze,
nepočesani lasje so nenadoma krajši postali.
Bolj je bila živahna, kot to bi dekletu prisodil. 790
Da, še pravkar si ženska bila – in si moški. Darove
v tempelj nesite in brez skrbi veselite se! Nesli
v tempelj so dar s posvetilom – napis je bil kratka vrstica:
»KAR·DEKLE·OBLJUBILO·JE·IFIS·JE·MOŠKI·IZPOLNIL.«
Drugega dne, ko prostrani je svet obsvetilo sonce,
Venera, z njo pa Junona s Himenom ob baklah poročnih
zbrali so se in mladenič se Ifis je združil z Ianto.